

Leerkrachthandleiding Plus (start) Fictie

Les 1 - 15: 'Prutsers en pechvogels'

Inhoudsopgave

Overzicht 'Prutsers en pechvogels' – Tosca Menten & Jozua Douglas	5
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 1-5.....	6
Les 1.....	8
Les 2.....	12
Les 3.....	14
Les 4.....	16
Les 5.....	18
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 6-10.....	20
Les 6.....	21
Les 7.....	24
Les 8.....	26
Les 9.....	28
Les 10.....	30
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 11-15.....	33
Les 11.....	34
Les 12.....	38
Les 13.....	40
Les 14.....	42
Les 15.....	44
Antwoorden teamboekje	47
Antwoorden toetsen	57

Overzicht 'Prutsers en pechvogels' – Tosca Menten & Jozua Douglas

Les	1-5	6-10	11-15
Bladzijde	5 t/m 85	86 t/m 161	162 t/m 248
Woorden van de week	de anekdote(s) opzichtig volleerd	schijnheilig (in een) opwelling gewichtig	eigengereid(e) onthutst wemelde (wemelen)
Lezen en team-opdrachten	<p>Woorden van de week: Betekenenissen opzoeken in het (spreek)-woordenboek. Teamwoordenboek aanvullen.</p> <p>Lezen: Samenvatten: Het verhaal van Jane en Janet Vanderbilt.</p> <p>Verhelderen 'Waar een spoor is, is een weg.'</p> <p>Vraag & antwoord - Twee historische feiten, twee stukken tekst die fantasie zijn en waarover ze twifelen benoemen. - Een opzoek- of nadenkvraag bedenken bij het hoofdstuk 'De haardief.' - De relatie tussen meneer Robert en zijn dochter beschrijven.</p>	<p>Woorden van de week: Betekenenissen opzoeken in het (spreek)woordenboek. Teamwoordenboek aanvullen.</p> <p>Lezen: Voorspellen - Het verhaal van Fritz Wiener. - Het verhaal van Teun en Bartus.</p> <p>Samenvatten Vergelijken eigen samenvatting over Fritz Wiener met het Onderzoekersteam.</p> <p>Vraag & antwoord - Een opzoek- of nadenkvraag bedenken bij het hoofdstuk 'Teuns Smurriesmeer.'</p> <p>Verhelderen 'Wie een krokodil loslaat voor een ander eindigt zelf tussen zijn kaken.'</p>	<p>Woorden van de week: Betekenenissen opzoeken in het (spreek)woordenboek. Teamwoordenboek aanvullen.</p> <p>Lezen: Vraag & antwoord - Twee historische feiten, twee stukken tekst die fantasie zijn en waarover ze twifelen benoemen. - Mening geven over de discussie in het Onderzoekersteam over het mailen met de toekomst. - Uitleggen waarom de schrijver het verhaal op een later moment af schrijft.</p> <p>Verhelderen 'Wie niet waagt, die niet valt.'</p> <p>Voorspellen - Hoe het verhaal van Adriaan Duffel verder gaat. - Het verhaal van de bemanning van Albatros.</p>
Toets-opdrachten	<p>Begrijpend lezen: 3 meerkeuzevragen 2 open vragen</p> <p>Woordenschat: 2 open vragen, 1 betekenisvolle zin, 2 meerkeuzevragen</p>	<p>Begrijpend lezen: 3 meerkeuzevragen 2 open vragen</p> <p>Woordenschat: 2 open vragen, 1 betekenisvolle zin, 2 meerkeuzevragen</p>	<p>Begrijpend lezen: 3 meerkeuzevragen 2 open vragen</p> <p>Woordenschat: 2 open vragen, 1 betekenisvolle zin, 2 meerkeuzevragen</p>
Schrijf-opdrachten	Vrij schrijven: Een pruik ontwerpen.	Vrij schrijven: Zelf een prutser- of pechvogelverhaal verzinnen.	Interview: Interview met originele vragen opstellen.

***Toets:** Op de vierde dag wordt de toets afgenomen. De toets kent twee onderdelen: begrijpend lezen en woordenschat. De leerlingen maken de toets individueel en de toets wordt daarna gelijk nabesproken. Als meerdere leerlingen het verkeerde antwoord gekozen hebben, is het van belang om de denkstappen nog eens hardop voor te doen en in de week erna extra aandacht aan te besteden via modeling.

****Schrijfopdrachten:** Er kan voor gekozen worden om een schrijfopdracht uit te spreiden over twee weken. Maak in dat geval een keuze uit de bovenstaande opdrachten.

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 1-5

‘Prutsers en pechvogels’ – Tosca Menten en Jozua Douglas

Prutsers en pechvogels is het nieuwe kinderboek van Tosca Menten en Jozua Douglas. De auteurs nemen ons mee naar Het Rijksmuseum van Hostirische Oenen en het Nationaal Pechvogel Kabinet, waar de tentoonstelling Prutsers en Pechvogels is. We maken kennis met de pruikentijd, ridders, kwakzalvers en zo kunnen we nog wel even doorgaan. Ieder verhaal heeft zijn eigen pechvogel of prutser. Dit wordt veelal bijgestaan door een heus portret met jaartal. Zoals dat in een museumgids hoort.

De lesdoelen van les 1-5:

‘Prutsers en pechvogels’ – Tosca Menten en Jozua Douglas Bladzijde 5 t/m 85	
Fictie: (losse verhalen/ grappig/pech)	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen de verhaallijnen herkennen en volgen. - De leerlingen onderscheiden feiten van fictie.
Teamopdrachten	
Woordenschat:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen de betekenissen van woorden in het woordenboek opzoeken. - De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen. - De leerlingen kunnen een voorbeeld geven van een ‘anekdote’. - De leerlingen kunnen betekenissen van woorden verduidelijken d.m.v. een betekenisvolle zin.
Lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen op basis van de voor- en achterkant voorspellen wat voor soort boek ‘Prutsers en pechvogels’ is en wat het schrijfdoel van de auteur is. - De leerlingen kunnen het verhaal van Jane en Janet Vanderbilt samenvatten. - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat de schrijver bedoelt met ‘Waar een spoor is, is een weg.’ - De leerlingen kunnen tenminste twee historische feiten, twee fabels en een stukje tekst waar ze over twijfelen uit het boek benoemen. - De leerlingen kunnen een zoek- of nadenkvraag formuleren over het hoofdstuk ‘De haardief’ (t/m blz. 47). - De leerlingen kunnen de relatie beschrijven tussen meneer Robert en zijn dochter Sophie.
Schrijven:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen zelf een pruik ontwerpen en hier een stappenplan bij schrijven.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 1-5):

- Stel teams samen en bepaal de maatjes.
- Zet het digibordschema ‘Prutsers en pechvogels’ les 1-5* klaar.
- Hang de woordmuur op.
- Leg de teambakken klaar met daarin de leesboeken, de teamboekjes, memo’s en de spiekbrieven.
- Leg een kist/doos klaar die kan dienen als schatkist voor de woordbonnen.
- Leg een beker klaar met daarin de lollystokjes waarop de namen van de leerlingen staan.
- Leg voldoende woordbonnen klaar.
- Leg nieuwe mappen klaar voor nieuwe teamwoordenboeken.
- Leg per team voldoende studiewijzers* klaar om het teamwoordenboek aan te vullen.
- Leg (spreek)woordenboeken klaar (teamopdrachten).
- Leg de kaart ‘Voorspellen met de dobbelsteen’ en een dobbelsteen voor elk team klaar (les 1).
- Leg voor elk team een A3 poster klaar (les 1).
- Leg antwoordblad ABCD* met wasknijper klaar per leerling (les 4).
- Leg per team een A3 klaar (les 5).

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les Woorden van de week

1. de anekdote(s)
2. opzichtig
3. volleerd

Blz. Betekenis

- 5 *Grappig en kort verhaal over iets dat echt gebeurd is.*
- 28 *Op een ergerlijke manier opvallend iets doen/zeggen.*
- 38 *Alles geleerd hebben wat er te leren valt, erg ervaren in iets.*

Les 1

- Samenwerk vaardigheid:** - Door de teams te bepalen.
- Lesdoel:** - De leerlingen kunnen op basis van de voor- en achterkant voorspellen wat voor soort boek 'Prutters en pechvogels' is en wat het schrijfdoel van de auteur is.
- Materialen:**
- 'Prutters en pechvogels', blz. 5 t/m 19
 - Groepsvormingsactiviteit, nr. 8
 - papier om de teamnaam op te schrijven
 - beker met lollystokjes (met alle namen van de leerlingen)
 - per team de voorspelkaart en een dobbelsteen
 - teamboekje
 - teamwoordenboek
 - woordmuur

INTRODUCTIE

"Vandaag starten we met Success for All op het plusniveau. Sommige onderdelen zijn nieuw en sommigen zijn hetzelfde als vorig jaar/de vorige periode, zoals de teamopdrachten. Natuurlijk gaan we vandaag starten met een nieuw boek. Voordat we met het boek beginnen, gaan we eerst een naam en een yell bedenken voor de teams."

TEAMNAAM EN TEAMBOEKJE

Zie Groepsvormingsactiviteiten, nr. 8: 'Teamnaam'

1. Uitleg. "Overleg in je team wat het leukste is wat je de afgelopen maand gedaan hebt. Misschien heb je een bijzonder plekje bezocht of een heel leuk spel gespeeld. Bespreek of er iets is wat jullie allemaal interessant vinden, misschien zijn jullie allemaal wel een keer heerlijk uit eten geweest of hebben jullie een toffe film gezien. Dat kun je dan gebruiken voor je teamnaam (en je teamyell). Als mijn teamleden en ik allemaal fan zijn van kickboksen, kunnen wij ons team het 'Rico Verhoeventeam' noemen of de 'kickboksers'. Het is belangrijk dat jullie naar iets op zoek gaan wat jullie allemaal met elkaar gemeen hebben. Voordat we gaan overleggen, gaan we eerst afspreken hoe we dat gaan doen. Wie weet nog met welke stem je gaat overleggen?" **Maatje-praatje. Geef punten voor actief luistergedrag.** "Je overlegt met je overlegstem of fluisterstem. Een overlegstem is een zachte stem, je maatje en je team kunnen je stem dan horen, maar de rest van de klas niet. Ga nu in je team overleggen wat jullie de afgelopen tijd hebben gedaan. We spreken af dat we om de beurt praten en we zorgen ervoor dat iedereen aan de beurt komt. Als iedereen de beurt heeft gehad, ga je nadenken over wat jullie allemaal hetzelfde hebben en dat deel je in het team. Bedenk dan een passende teamnaam."

tip *Kijk of de opdracht goed begrepen wordt en stuur bij als dat nodig is.*
tijd 20 minuten

2. Bespreken van de teamnamen. Geef van elk team een leerling de beurt (b.v. met lollystokjes of nummers) om de naam te zeggen en hoe ze daarop gekomen zijn, waardeer de originaliteit en of het een echte teamnaam is.

3. Schrijver van de dag/week. "Overleg wie van jullie de schrijver van de dag/week wordt. Die schrijft deze dag/week de punten in het teamboekje bij week 1 (les 1-5) en hij of zij noteert straks ook alle teamantwoorden in het teamboekje."

4. Teamlijst. "In jullie teamboekje ligt een teamboekje met daarin een teamlijst. Deze vinden jullie na de taakbrief van elke week. Op de teamlijst noteert de schrijver de punten die het team verdient als er goed samengewerkt wordt. Iedere week bepalen jullie per team aan welke

vaardigheid jullie willen werken. Overleg in je team aan welk doel jullie deze week extra aandacht willen besteden en schrijf dat op in het teamboekje op de teamlijst van week 1.”

5. Taakverdeling. “Nieuw in de plusversie van Success for All is het formulier ‘Taakverdeling’. De opdrachten in de plusversie worden steeds uitgebreider. Vaak moeten jullie langer nadenken over een opdracht of moeten jullie meerdere opdrachten maken op één dag. Het is dan handig om de taken te verdelen. Tijdens het lezen plakt het ene teamlid bijvoorbeeld alleen memo’s op aanwijzingen die helpen om het antwoord geven op een onderdeel van een vraag, en het andere teamlid let op aanwijzingen om een ander deel van de vraag te beantwoorden. Zo werk je wel samen aan een opdracht, maar verdeel je de verantwoordelijkheden. Daarbij is het natuurlijk wel belangrijk dat jullie dit uiteindelijk samenbrengen tot één antwoord en dat iedereen ook weet wat het uiteindelijke antwoord is en weet hoe jullie tot de antwoorden gekomen zijn. Nadat jullie tijdens les 2 de opdrachten van de week goed hebben doorgelezen, overleggen jullie wie wat gaat doen en de schrijver van de dag/week noteert dit op het formulier. Het is dus nog wel steeds de bedoeling dat er veel overlegd gaat worden voordat de antwoorden in het teamboekje geschreven worden.”

6. Afronding. “Elk team krijgt van mij (10) punten voor ‘Maak de opdracht af’ omdat het elk team gelukt is een echte teamnaam te bedenken en een samenwerkvaardigheid te bepalen. Aan het einde van de les mag ieder team de punten optellen en tijdens les 5 beslissen we wat de beloning wordt voor het team van de week.”

///

VOORSPELLEN EN DOEL VAN DE SCHRIJVER

Doel: De leerlingen kunnen op basis van de voor- en achterkant voorspellen waar het boek over gaat en wat het schrijfdoel van de auteur is.

MP

1. Uitleg. “Als je de voorkant van het boek bekijkt zie je al gelijk een grappige illustratie en de titel van het boek is ‘Prutsers en pechvogels.’ Ik zie dat dit boek geschreven is door twee schrijvers, namelijk Tosca Menten en Jozua Douglas. De boeken van Jozua Douglas kennen jullie misschien al een beetje. Hij heeft ook ‘De verschrikkelijke badmeester’ (E5) en een aantal Willewete-boekjes (M4 en E4) geschreven. Geert Gratama heeft de illustraties gemaakt. Benoem aan je maatje wat je allemaal op de voorkant ziet.”

DDU

Maatje-praatje. Geef punten voor goed luistergedrag. Lees de achterkant van het boek voor. “Er staan twee briefjes op de achterkant. Op de één staat: ‘Beter goed geprutst dan slecht gemutst.’ En op de ander: ‘Wie de prutser niet eert, is de held niet weerd.’ Ergens komt me dit bekend voor. Weten jullie wat de schrijvers hiermee bedoelen?” **DDU.** “De schrijvers hebben spreekwoorden verbogen naar hoe het past in het verhaal. De eerste moet eigenlijk zijn: ‘Beter goed gejat, dan slecht bedacht.’ en de tweede: ‘Wie het kleine niet eert, is het grote niet weerd.’ Er komen regelmatig verbogen spreekwoorden voor in dit boek, en jullie gaan er ook een aantal teamopdrachten bij maken.” *Verhelder de (juiste) spreekwoorden eventueel.*

tip

2. Opdracht. “Ieder team gooit met de dobbelsteen en kijkt op de kaart (verhaal) welke opdracht bij het aantal ogen van de dobbelsteen hoort. Bekijk de voor- en achterkant van het boek en kijk of je aanwijzingen kunt vinden waar dit boek over gaat. Overleg wat jullie teamantwoord is. Zorg ervoor dat iedereen dat teamantwoord kan geven. Als je klaar bent, kun je nog eens met de dobbelsteen gooien en een volgende vraag gaan opzoeken in het boek.”

GH

Geef tijd om te bladeren in het boek, te overleggen en te komen tot teamantwoorden. Geef willekeurige beurten en schrijf de belangrijkste voorspellingen op (bewaar deze) en waardeer de antwoorden met punten. “We gaan na les 5 kijken wat we goed voorspeld hebben en wat toch anders is dan dat we nu denken.”

///

tijd

15 minuten

DDU

3. Schrijversdoel. “De schrijver heeft het boek geschreven met een bepaald doel, wat wil de schrijver denk je?” **DDU.** “Dit boek is vooral geschreven om de lezer te vermaken, de schrijvers willen je laten lachen en een beetje in verwarring brengen. Sommige verhalen lopen anders af dan dat je denkt!”

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in de tekst in het woordenboek opzoeken en de leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

- 1. Modeling.** “In het teamboekje zie je bij de taakbrief van les 1-5 een deel van de woorden van de week al staan. Ik schrijf het eerste woord van de week op de woordmuur: ‘de anekdote.’ Ik ken de betekenis van het woord niet, maar ik heb het weleens gehoord dat iemand lachend zei: ‘Daar heb ik nog wel een leuke anekdote over!’ Bespreek met je maatje/team wat jij denkt dat dit woord betekent. Luister actief naar de ander zodat je goed hoort wat je maatje/teamlid zegt, want straks geef ik een beurt en dan moet jij misschien vertellen wat jullie besproken hebben.”
- GH** **Geef tijd voor overleg over (één van) de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje/nummer wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) het actief luistergedrag en leg uit dat het team daarom de punten krijgt.**
- **Noteer de suggesties op de woordmuur.**
- 2. Opdracht.** “Bij de teamopdrachten moeten jullie van de woorden ‘opzichtig’ en ‘volleerd’ de betekenissen opzoeken in het woordenboek. Bij het woord ‘de anekdote’ moeten jullie een voorbeeld bedenken uit een bekende film. Net als bij E7 vullen jullie de woorden van de week verder aan door voor zes woorden een studiewijzer in te vullen en zo jullie eigen teamwoordenboek aan te leggen. Je kunt altijd de studiewijzer ‘woord en betekenis’ gebruiken, maar als er een andere studiewijzer is die beter bij het woord past, dan mogen jullie deze natuurlijk ook gebruiken. Denk bijvoorbeeld aan de studiewijzers ‘synoniemen’, ‘hoort bij, want...’, ‘uitdrukkingen en spreekwoorden’ of ‘mijn beroep is...’”
- tip** *Laat de verschillende studiewijzers zien op het digibord en noem eventueel voorbeelden.*
“Als ik straks ga voorlezen kunnen jullie memo’s plakken op woorden waarvan je de betekenis niet kent. Vervolgens overleg je met het team welke woorden jullie het meest relevant vinden voor het teamwoordenboek. Probeer zo veel mogelijk verschillende woorden te vinden. Zelfstandige naamwoorden, bijvoeglijke naamwoorden, bijwoorden, maar denk bijvoorbeeld ook aan begrippen die vallen onder figuurlijk taalgebruik. Tijdens les 2 en 3 kunnen jullie de studiewijzers invullen en de andere opdrachten maken die horen bij de woorden van de week.”

VOORLEZEN

- 1. Voorlezen: bladzijde 5 t/m 19.**
- tip** *Sta eventueel stil bij woorden waarvan de betekenis mogelijk niet bekend is bij de leerlingen (door te modelleren). Op die woorden kunnen de leerlingen een memo bij plakken tijdens het lezen. Voorbeelden van woorden voor het in het teamwoordenboek zijn ‘taferelen’ (blz. 5), ‘deponeren’ (blz. 7), en/of ‘doping’ (blz. 14).*
- DDU** **2. Nabespreken.** “Het hoofdstuk eindigt met: ‘Wie de speer gooit moet hem terug verwachten.’ Wat moet dit spreekwoord eigenlijk zijn en wat is hiervan de betekenis?” **DDU. Geef kort tijd om na te denken te overleggen met maatje en geef dan een beurt.** “Het goede spreekwoord is: ‘Wie de bal kaatst kan hem terug verwachten.’ Het betekent: Als je een ander plaagt, kun je verwachten dat hij of zij jou terug gaat plagen.”
- tijd** 10 minuten

AFRONDING

- GH** **1. Woordmuur.** Schrijf de overige woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden.
- ///** **Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten. Bespreek met de leerlingen**
- GH** **of ze woorden tegen zijn gekomen die een betekenis hebben die anders is dan in het woordenboek omschreven staat. Stimuleer de discussie waarom dit mogelijk zo is (het wordt letterlijk/figuurlijk gebruikt, het gaat om een andere betekenis, etc.).**

terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - nieuwe teams en samenwerkvaardigheid - voorspellen - woorden van de week - voorlezen - punten en feedback
vooruitblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - teamopdrachten
spel	Brain Game naar keuze

Les 2

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen het verhaal van Jane en Janet Vanderbilt samenvatten.
 - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat de schrijver bedoelt met 'Waar een spoor is, is een weg.'
 - De leerlingen kunnen tenminste twee historische feiten uit het boek benoemen, twee stukken tekst die fantasie zijn en een stukje tekst waar ze over twijfelen.

- Materialen:**
- 'Prutsers en pechvogels', blz. 20 t/m 33
 - teamboekje, les 1-5
 - voor ieder team een mapje dat kan dienen als teamwoordenboek
 - spiekbrieven 'samenvatten' en 'verhelderen'
 - groepsvormingsactiviteit nr. 14 'Vliegtuigjes vouwen' + een A4 per team

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- samenwerkvaardigheid
 - woorden van de week
 - teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
 - teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

1. **Uitleg.** "Tijdens les 1 hebben we de eerste woorden op de woordmuur geschreven. Let vandaag weer goed op of je woorden tegenkomt die jullie willen gebruiken voor je teamwoordenboek en waarmee we de woordmuur kunnen aanvullen."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen het verhaal van Jane en Janet Vanderbilt samenvatten, in eigen woorden uitleggen wat de schrijver bedoelt met 'Waar een spoor is, is een weg.' en kunnen tenminste twee historische feiten uit het boek benoemen, twee stukken tekst die fantasie zijn en een stukje tekst waar ze over twijfelen.

GH
///

1. **Leesdoel.** "Vandaag gaan we starten met de teamopdrachten. Tijdens les 1 heb ik het eerste hoofdstuk voorgelezen. We hebben inmiddels ontdekt dat de verhalen in het boek niet altijd goed aflopen voor iedereen en dat bijna elk verhaal eindigt met een verbogen spreekwoord. Vandaag gaan jullie ook weer zo'n verbogen spreekwoord verhelderen en gaan jullie het verhaal van Jane en Janet Vanderbilt samenvatten. Er is ook een opdracht over historische feiten en stukken tekst die fantasie zijn. Dit is een opdracht die doorloopt in les 3, want jullie kunnen deze aanvullen. Wat zijn 'historische feiten'?" **GH. Geef tijd voor het nadenken en het overleg. Geef punten voor goede samenwerkvaardigheden.** "De meeste onderwerpen in dit boek zijn fantasie, maar de schrijvers vonden het ook leuk om stiekem wat waargebeurde gebeurtenissen uit de geschiedenis in het verhaal te verstoppen. Om een feit te checken, mogen jullie dit op het internet controleren."

2. **Teamopdrachten. Plannen van de opdrachten.** "Lees de opdrachten met elkaar goed door en overleg hoe je dit als team gaat aanpakken. Jullie mogen vandaag ook beginnen met de opdrachten die horen bij de woorden van de week, maar er zijn veel opdrachten, dus maak een goede planning en taakverdeling. Zorg er wel voor dat jullie weer samen overleggen voordat de tijd om is, zodat jullie een gezamenlijk antwoord op kunnen schrijven in het teamboekje. Iedereen moet aan het eind van de les weten wat de antwoorden zijn."

tip
tijd

Leg eventueel nogmaals uit hoe de teams hun teamwoordenboek kunnen aanvullen, zie les 1.
5 minuten

	3. Zelfstandig lezen: blz. 20 t/m 33, memo's plakken op aanwijzingen die kunnen helpen bij de teamopdrachten.
tijd	<u>15 minuten</u>
klaar	woorden van de week
	4. Maatjeswerk: memo's vergelijken en aan elkaar uitleggen waarom dit een belangrijke aanwijzing is.
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	duolezen: blz. 30 t/m 32
	5. Teamopdrachten. Uitvoeren van de opdrachten.
tijd	<u>20 minuten</u>
	6. Groep. Laat een paar teams hun samenvatting over Jane en Janet Vanderbilt voorlezen. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.
///	
tip	<i>Heb aandacht voor het fictiedeel in dit hoofdstuk: kinderen versturen met pakketpost. De leerlingen kunnen dit opschrijven bij opdracht 3.</i>

AFRONDING

GH	1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze die hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
GH	2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams of ze zelf ook woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden.
///	Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten.
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - teamopdrachten - punten en feedback
voorblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - teamopdrachten
spel	- Zie groepsvormingsactiviteiten, nr. 14 'Vliegtuigjes vouwen'.

Les 3

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen tenminste twee historische feiten, twee fabels en een stukje tekst waar ze over twijfelen uit het boek benoemen.
 - De leerlingen kunnen een opzoek- of nadenkvraag formuleren over het hoofdstuk 'de haardief' (t/m blz. 47).
 - De leerlingen kunnen de relatie beschrijven tussen meneer Robert en zijn dochter Sophie.

- Materialen:**
- 'Prutsers en pechvogels', blz. 34 t/m 47
 - teamboekje, les 1-5
 - spiekbrief 'vraag & antwoord'
 - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- woorden van de week
 - teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
 - teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

- 1. Uitleg.** "De afgelopen lessen hebben we de woordmuur aangevuld met een aantal nieuwe woorden. Vandaag maken we de woordmuur compleet. Een deel van de woorden staat al vast, maar de laatste woorden kiezen jullie zelf. Let tijdens het lezen dus weer goed op welke woorden jullie willen gebruiken voor de woordmuur en het teamwoordenboek."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen tenminste twee historische feiten, twee fabels en een stukje tekst waar ze over twijfelen uit het boek benoemen, ze kunnen een opzoek- of nadenkvraag formuleren over het hoofdstuk 'de haardief' en ze kunnen de relatie beschrijven tussen meneer Robert en zijn dochter Sophie.

GH

- 1. Opdrachten.** "Jullie gaan vandaag teamopdrachten maken die horen bij de strategie 'vraag & antwoord'. Waarom is het zo belangrijk om jezelf tijdens het lezen regelmatig vragen te stellen?" **GH. Geef tijd voor het nadenken en het overleg. Geef punten voor goede samenwerkingvaardigheden.** "Voor, tijdens en na het lezen heb je allerlei gedachten. Je hebt als het ware een gesprek met jezelf wanneer je leest. Op deze manier geef je een eigen betekenis bij de tekst. Je maakt misschien een soort film in je hoofd bij de tekst, want je bedenkt hoe de hoofdpersonen eruit zien en waar ze op dat moment zijn. Je koppelt je eigen ervaringen aan de tekst. Zo lazen we tijdens les 2 over de tweeling die naar Wiwawonderland wilde. Ik dacht automatisch aan de keer dat ik zelf een keer naar de Efteling ging en maakte me daardoor een voorstelling van hoe Wiwawonderland eruit zou kunnen zien. Ook lees je vaak onbewust aanwijzingen die je nieuwsgierig maken hoe een verhaal afloopt. Als lezer kun je ook nadenken over de manier waarop jouw gedachten ontstaan. Je kunt nadenken over je eigen leesaanpak en kunnen daardoor je manier van lezen aanpassen. Het begrijpen van een tekst gaat dus veel verder dan een tekst begrijpen of het achteraf beantwoorden van vragen. Straks gaan jullie lezen. Let dan eens op je eigen leeshouding. Stel je jezelf ook vragen? Gebruik deze informatie om straks een vraag te bedenken bij het hoofdstuk 'de haardief'. Vandaag gaan jullie ook tijdens het lezen erop letten of jullie weer historische feiten tegenkomen en gaan jullie woorden geven aan de relatie tussen meneer Robert en zijn dochter Sophie. Houd elkaar goed op de hoogte van wat je hebt gedaan. Iedereen moet straks weten wat de antwoorden zijn. De schrijver van de dag/week gaat pas iets opschrijven als er met het hele team overlegd is."

Na het werken aan de teamopdrachten gaan we bespreken hoe dit is gegaan. Tijdens les 5 kunnen jullie de opdrachten helemaal afmaken.”

2. Zelfstandig lezen: blz. 34 t/m 47, memo's plakken bij aanwijzingen die helpen om de vragen te stellen/beantwoorden.

tijd 10 minuten

klaar woorden van de week

3. Maatjeswerk: memo's vergelijken en aan elkaar uitleggen waarom dit een belangrijke aanwijzing is.

tijd 10 minuten

klaar duolezen: blz. 46 en 47

4. Team. Uitvoeren van de teamopdrachten.

tijd 10 minuten

GH **5. Groep. Laat de teams de gevonden historische feiten en fictie benoemen. Stimuleer de leerlingen om de antwoorden te bewijzen met aanwijzingen in de tekst/op het internet. Laat een paar teams hun zelfbedachte vraag oplezen en laat de andere teams de antwoorden formuleren. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

///

tip *Vraag wie er bewust was van zijn/haar eigen leesgedrag en vraag om voorbeelden.*

AFRONDING

GH **1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze die hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.**

GH **2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams met welke woorden ze de woordmuur compleet willen maken. Zorg dat de woordmuur vandaag volledig ingevuld is. Waardeer antwoorden die de teams geven met gebruik van argumenten met punten.**

///

tip *Bekijk de korte video (1.14 min) over de pruikentijd (historische feiten):*

<https://schooltv.nl/video/waarom-droegen-mensen-vroeger-een-pruik-iedereen-wilde-het-haar-van-lodewijk-xiv/>

terugblik

- teamopdrachten
- woorden van de week
- punten en feedback

voorblik

- toets
- introductie schrijfpodracht

spel **Brain Game naar keuze**

Les 4

Lesdoel: - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen: - 'Prutsers en pechvogels', blz. 48 t/m 61
- toetsboekje, week 1 (les 4)
- antwoordblad ABCD met wasknijper
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - teamopdrachten
- woorden van de week

vooruitblik - toets
- voorbereiding op de schrijfopdracht

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan met het teamboekje of met de woordmuur.
tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.
2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.
3. Zelfstandig lezen: blz. 48 t/m 61 en maken van de toetsvragen.
tijd 30 minuten
klaar memo's plakken, woorden van de week afmaken, stillezen
4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag voorgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." **Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.**
→ *Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoetsen.*

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJFOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen zelf een pruik ontwerpen en hier een stappenplan bij schrijven.

1. Ophalen van kennis. "Dat de pruikentijd echt bestond hebben we tijdens de vorige les geconstateerd. Het verhaal over 'De haardief' is natuurlijk zwaar overdreven, want vroeger droegen mensen echt niet zulke gekke pruiken als in dit verhaal. Welke gekke creaties hebben de schrijvers onder andere bedacht?" **DDU. Geef kort tijd om na te denken, terug te bladeren en te overleggen met het maatje. Geef dan een beurt door een stokje met naam te trekken.** "Op bladzijde 40 zien we bijvoorbeeld een vogeltjespruik en een bospruik. Op bladzijde 41 een goudvissenpruik en op bladzijde 53 en 54 een pauwen- en een rozenpruik."
2. Opdracht. "Tijdens les 5 gaan jullie zelf een pruik ontwerpen. En dan niet zo'n saaie pruik als dat Lodewijk de veertiende droeg, maar net zo'n creatie als die de schrijvers bedacht

hebben. Zo'n pruik maken is natuurlijk veel werk, dus jullie gaan er ook een stappenplan bij schrijven. Vandaag bepalen jullie alvast het thema van de pruik, zodat jullie tijdens les 5 gelijk kunnen beginnen."

tip *Laat de teams het thema van hun pruik koppelen aan de teamnamen.*

tijd 10 minuten

klaar mindmap over de pruik invullen

/// **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

AFRONDING

terugblik

- toets
- voorbereiding op de schrijfpdracht
- punten en feedback

vooruitblik

- afmaken teamopdrachten
- schrijfpdracht
- terugblik op de voorspelling
- inleveren van teamwoordenboek
- team van de week

spel **Brain Game naar keuze**

Les 5

Lesdoel: - De leerlingen kunnen zelf een pruik ontwerpen en hier een stappenplan bij schrijven.

Materialen:

- 'Prutsers en pechvogels', blz. 62 t/m 85
- teamboekje, les 1-5
- een A3 per team

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik

- toets
- voorbereiding op schrijfpdracht

vooruitblik

- afmaken teamopdrachten
- schrijfpdracht
- terugblik op de voorspelling
- inleveren teamboekjes en teamwoordenboek
- team van de week

TEAMOPDRACHTEN: PRUIK ONTWERPEN

Doel: De leerlingen kunnen zelf een pruik ontwerpen en hier een stappenplan bij schrijven.

tip **1. Zelfstandig lezen/voorlezen: blz. 62 t/m 85.** Kom terug op de teamopdracht over de relatie tussen vader en dochter en vul dit met de groep aan. Verhelder het spreekwoord: 'De pruik valt soms ver van het hoofd' (blz. 77)/'De appel valt niet ver van de boom.' → Ironisch, omdat Sophie helemaal niet op haar vader lijkt.

tijd 15 minuten

2. Uitleg. "Tijdens les 4 hebben jullie het thema van jullie pruik bepaald. Als jullie de pruik ontworpen hebben, schrijven jullie er een stappenplan bij. Een stappenplan is een opsomming van handelingen die uitgevoerd moeten worden. Je gebruikt dan ook de signaalwoorden die bij een opsomming horen, zoals 'Als eerst', 'ten tweede', 'daarna', 'vervolgens', 'dan', 'ten slotte', enzovoort. Een stappenplan schrijf je directief. Dat betekent: gebiedende wijs. Bijvoorbeeld: 'Trek de haren door het gaas.' Je zegt het dan alsof het een bevel is. Maak eens van de volgende zin een directieve zin: 'Sophie knoopt de haren vast onder het gaas.'" **DDU. Geef kort tijd om na te denken en te overleggen met het maatje. Geef dan een beurt door een stokje met naam te trekken. (Knoop de haren vast onder het gaas).**

tip *Oefen dit eventueel met nog meer voorbeelden.*

3. Opdracht. "Help elkaar en maak eerst de teamopdrachten af. Lees dan in het teamboekje stappenplan nog eens door en verdeel de taken voor de schrijfpdracht. Denk aan jullie samenwerkdoel van deze week."

tijd 30 minuten

klaar bedenken hoe de pruik nog mooier kan worden

/// **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

4. Presenteren van de pruik. "Jullie gaan nu als team de pruik presenteren aan de groep. Overleg hoe jullie dat gaan doen en zorg ervoor dat iedereen antwoord kan geven op vragen van de groep." **Laat de teams de pruik presenteren. Laat de groep vragen stellen en Tips & Tops geven. De teams kunnen deze tops inzetten voor het samenwerkdoel voor de komende week. De schrijver van de dag/week schrijft deze op in de taakbrief van komende week.**

tijd 10 minuten

/// **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

tip *Noteer in welke mate het de teams gelukt is om aan de eisen van de schrijfpdracht te voldoen.*

TERUGBLIK OP VOORSPELLEN

Doel: De leerlingen kunnen op basis van de kennis die ze opgedaan hebben de voorspellingen beoordelen en aanvullen.

1. Uitleg. “We zijn nu vijf lessen bezig met het boek ‘Prutsers en pechvogels’. Met de dobbelsteen hebben we allerlei voorspellingen gedaan over het boek. Vandaag gaan we kijken of we het nog steeds eens zijn met onze voorspellingen. Voorspellingen kunnen uitkomen, maar het is natuurlijk helemaal niet raar dat ze soms ook niet uitkomen. De schrijver kan je bijvoorbeeld op een verkeerd been hebben gezet.”

2. Opdracht. “We gaan eerst kijken naar ‘wanneer’. We hebben voorspeld dat het boek gaat over *(vul aan wat het antwoord van de groep was)*. Nu we al vijf dagen in het boek hebben gelezen weten we nu meer over de inhoud van het boek. Hebben we het juist voorspeld?”

GH
///

Evalueer samen met de leerlingen de voorspelling en geef punten voor juiste argumenten om het zo te laten, aan te vullen en/of te veranderen. “Dan gaan we nu kijken naar ‘waar’ het verhaal zich afspeelt. *(vul aan wat het antwoord van de groep was)*. Klopt dit met wat we nu gelezen en gezien hebben?” **Evalueer samen met de leerlingen de voorspelling en geef punten voor juiste argumenten om het zo te laten, aan te vullen en/of te veranderen. Ga zo alle punten van de voorspelling langs en laat de teams overleggen welke argumenten ze hebben om iets te veranderen of de voorspelling zo te laten staan.**

GH
///

tip

Als leerlingen moeite hebben met het vinden van argumenten, model dan voorbeelden van argumenten op basis van aanwijzingen in het boek.

3. Afronding. “We hebben de voorspellingen aangepast met dat wat we nu weten over het boek. Maar voorspellen waar het hele boek over gaat is lastig, omdat het allemaal korte verhalen zijn. Als we het boek uit hebben gaan we kijken of we toch nog verrast werden, en er iets gebeurde wat we niet verwacht hadden.”

AFRONDING

1. Woorden van de week. “Deze week hebben jullie weer zelf woorden uit de tekst gehaald voor de woordmuur. Dit zijn de woorden die we in elk geval willen onthouden. Daarnaast hebben jullie zes woorden uitgekozen voor het teamwoordenboek. Dit kunnen toevallig dezelfde woorden zijn als de woorden die we samen hebben gekozen voor de woordmuur.”

2. Inleveren teamwoordenboek en teamboekje. “Het teamwoordenboek en het teamboekje leveren jullie vandaag in. Als ik het heb nagekeken, kunnen jullie er nog punten voor krijgen.”

3. Terugblik. “Ik zag teams heel goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en ... (noem namen teams) elkaar goed hielpen. Deze week hebben de schrijvers de punten bijgehouden op de teamlijsten. Tel de punten bij elkaar op en bedenk wat er deze week goed ging in het team als je denkt aan het samenwerken.” **Geef willekeurige beurten en waardeer het antwoord met punten.** “Deze punten hebben jullie verdiend omdat je goed hebt samengewerkt: jullie hebben goed naar elkaar geluisterd en elkaar goed geholpen.”

GH
///

Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als ‘team van de week’. Ieder team telt de punten op. Tijdens de volgende les kunnen hier nog de punten voor de teamopdrachten en het teamwoordenboek bij komen (indien nagekeken). Het team dat dan de meeste punten heeft is het ‘team van de week.’

4. Vooruitblik. “De volgende keer lezen we verder in het boek ‘Prutsers en pechvogels’.”

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 6-10

De lesdoelen van les 6-10:

‘Prutsters en pechvogels’ - Tosca Menten en Jozua Douglas Bladzijde 86 t/m 161	
Fictie: (losse verhalen/ grappig/pech)	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen de verhaallijnen herkennen en volgen.
Teamopdrachten	
Woordenschat:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in het woordenboek opzoeken. - De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen. - De leerlingen kunnen bepalen of de woorden ‘schijnheilig’ en ‘oprecht’ synoniemen zijn of niet. - De leerlingen kunnen betekenissen van woorden verduidelijken d.m.v. een betekenisvolle zin.
Lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen voorspellen waar het verhaal van Fritz Wiener over zal gaan. - De leerlingen kunnen de samenvatting van het Onderzoekersteam over Fritz Wiener vergelijken met hun eigen aanwijzingen en tips & tops geven aan het Onderzoekers-team. - De leerlingen kunnen een zoek- of nadenkvraag formuleren over het hoofdstuk ‘Teuns Smurriesmeer’. - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat de schrijver bedoelt met: ‘Wie een krokodil loslaat voor een ander eindigt zelf tussen zijn kaken.’ - De leerlingen kunnen voorspellen hoe het verhaal van Teun en Bartus verder zal gaan. - De leerlingen kunnen voorspellen hoe het verhaal van Teun en Bartus af zal lopen.
Schrijven:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen zelf een prutser- of pechvogelverhaal verzinnen.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 6-10):

- Kijk de opdrachten van les 1-5 na en leg de teamboekjes ‘Prutsters en pechvogels’ weer klaar.
- Zet het digibordschema ‘Prutsters en pechvogels’ les 6-10* klaar.
- Leg (spreek)woordenboeken klaar (teamopdrachten).
- Leg per team 1x de wijzer ‘synoniemen’ klaar*.
- Leg per team voldoende studiewijzers* klaar om het teamwoordenboek aan te vullen.
- Hang de woordmuur op.
- Leg antwoordblad ABCD* met wasknijper klaar per leerling (les 9).

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
6.	schijnheilig	91	<i>Als iemand zich braver en eerlijker voordoet dan hij of zij is.</i>
7.	(in een) opwelling	104	<i>Iets plotseling doen, zonder er eerst over na te denken.</i>
8.	gewichtig	127	<i>Iets wat belangrijk (van grote betekenis) is.</i>

Les 6

**Samenwerk
vaardigheid:** - Door de teams te bepalen.

Lesdoel: - De leerlingen kunnen voorspellen waar het verhaal van Fritz Wiener over zal gaan.
- De leerlingen kunnen de samenvatting van het Onderzoekersteam over Fritz Wiener vergelijken met hun eigen aanwijzingen en tips & tops geven aan het Onderzoekersteam.

Materialen: - 'Prutsers en pechvogels', blz. 86 t/m 101
- teamboekje, les 6-10
- voldoende studiewijzers om het teamwoordenboek aan te vullen
- per team 1x de studiewijzer 'synoniemen'
- spiekbrieven 'voorspellen' en 'samenvatten'
- woordmuur

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

1. Terugblik. "Vorige week hebben we het eerste deel gelezen van het boek 'Prutsers en pechvogels.' Ook hebben we teamopdrachten gemaakt die onder andere gingen over de woorden van de week, verhelderen en vraag & antwoord. Na de afronding van de teamopdrachten hebben jullie de teamboekjes ingeleverd en heb ik de teams punten gegeven voor de opdrachten. Het team met de meeste punten is deze week het team van de week en dat is geworden... (noem de naam van het team)! Applaus voor dit team."

2. Vooruitblik. "Deze week lezen we weer nieuwe verhalen over prutsers en pechvogels. We gaan weer voorspellen hoe het verhaal verder gaat en verbuigingen van spreekwoorden verhelderen. Ook gaan jullie deze week de samenvatting van het Onderzoekersteam doornemen. Hier vertel ik later meer over. Tijdens les 10 gaan jullie zelf een prutser- of pechvogelverhaal verzinnen. Maar eerst bepalen we per team aan welke vaardigheid jullie willen werken. Overleg in je team aan welk doel jullie deze week extra aandacht willen besteden en schrijf dat op in het teamboekje op de teamlijst van les 6-10."

tijd 5 minuten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in de tekst in het woordenboek opzoeken en de leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

1. Uitleg. "In het teamboekje zie je bij de taakbrief van les 6-10 weer een deel van de woorden van de week in een kolom staan. Van deze woorden moet je de betekenis opzoeken in het woordenboek. De woorden van de week vullen jullie verder aan door deze week voor zes woorden een studiewijzer in te vullen en zo ook je teamwoordenboek uit te breiden. Je kunt voor alle woorden de studiewijzer 'woord en betekenis' gebruiken, maar als er een andere studiewijzer is die beter bij het woord past, dan mogen jullie deze natuurlijk ook gebruiken. Denk bijvoorbeeld aan de studiewijzers 'cirkels van verschil en overeenkomst', 'hoort bij, want...' of 'mijn beroep is...' Zorg dat je woorden kiest die belangrijk zijn voor het begrip van de tekst en die iedereen moeilijk vindt. Vergeet niet te noteren op welke bladzijde je de woorden gevonden hebt."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen voorspellen waar het verhaal van Fritz Wiener over zal gaan en kunnen de samenvatting van het Onderzoekersteam over Fritz Wiener vergelijken met hun eigen aanwijzingen en tips & tops geven aan het Onderzoekersteam.

1. Leesdoel. "Deze week gaan we weer teamopdrachten maken die gaan over de woorden van de week, maar we gaan ook weer verder met de teamopdrachten die bij begrijpend lezen

horen. Doordat jullie nu een aantal prutser- en pechvogelverhalen gelezen hebben, lukt het misschien beter om een voorspelling te doen. Jullie gaan voorafgaand aan het lezen voorspellen waar het verhaal van Fritz Wiener over gaat. Jullie mogen hierbij wel alvast de afbeeldingen bekijken. Nieuw (*indien dit het eerste startboek van Plus is*) is de opdracht met het Onderzoekersteam. Dit is een fictief team die – net als jullie – de teamopdrachten maken die bij dit boek horen. Het team bestaat uit Arif, Mees, Noor en Sem. Ze hebben zichzelf het Onderzoekersteam genoemd omdat ze allemaal nieuwsgierig zijn aangelegd en graag dingen onderzoeken. Het Onderzoekersteam doet altijd erg zijn best, maar er gaan ook wel eens dingen mis. Dan vinden ze iets moeilijk, of hebben ze iets niet helemaal goed begrepen. In het teamboekje zie je dat het Onderzoekersteam een samenvatting heeft geschreven over het verhaal van Fritz Wiener. Dit hebben ze best goed gedaan, maar er zouden nog dingen anders of beter kunnen. Op welke manier kunnen jullie dit team het best voorzien van tips en tops?”

DDU

DDU. “Doe tijdens het lezen net alsof je zelf een samenvatting moet schrijven. Plak memo’s bij de belangrijkste sleutelwoorden en zinnen. Vergelijk dan na het lezen of het Onderzoekersteam deze informatie ook uit de tekst gehaald hebben. Kijk ook naar de manier waarop ze het opgeschreven hebben. Lopen de zinnen goed? Hebben ze de woorden juist gespeld? Ga straks eerst jullie voorspelling invullen en bepaal dan of jullie eerst de opdrachten maken die horen bij de woorden van de week of bij het samenvatten. Verdeel eventueel wie op welk onderdeel van de samenvatting gaat letten tijdens het lezen. Schrijf de taakverdeling in het teamboekje en houd elkaar goed op de hoogte van wat je hebt ontdekt. Iedereen moet straks weten wat de antwoorden zijn.”

tip

Als de leerlingen nog veel moeite hebben met het samenvatten, bied ze dan per team een verhaalkaart aan en model het dan nogmaals.

tijd

2. Teamopdrachten. Plannen van de opdrachten. Voorspelling bespreken en invullen.

10 minuten

3. Zelfstandig lezen: blz. 86 t/m 101, memo’s plakken op mogelijke aanwijzingen voor de voorspelling en de samenvatting.

tip

Vraag d.m.v. GH aan de teams wat de functie is van bladzijde 96 (‘Alweer pauze’. Antwoord: de lezer laten lachen en in verwarring brengen, want je kan een boek niet binnenstebuiten rechtop zetten en de zandloper op het plaatje ‘loopt niet’).

tijd

10 minuten

klaar

woorden van de week

4. Maatjeswerk: memo’s vergelijken, aanwijzingen bespreken, duolezen: blz. 100 en 101.

tijd

10 minuten

klaar

woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten

5. Teamopdrachten. Voorspelling controleren en uitvoeren van de overige opdrachten.

tijd

20 minuten

GH

6. Groep. Laat de teams vertellen welke tips en tops ze aan het Onderzoekersteam gegeven hebben. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst.

///

Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

GH

1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze die hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.

2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek en op de

GH woordmuur willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden. Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten.

///

terugblik

- samenwerkvaardigheid
- woorden van de week
- teamopdrachten
- punten en feedback

vooruitblik

- woorden van de week
- teamopdrachten

Les 7

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen een opzoek- of nadenkvraag formuleren over het hoofdstuk 'Teuns Smurriesmeer'.
 - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat de schrijver bedoelt met 'Wie een krokodil loslaat voor een ander eindigt zelf tussen zijn kaken.'
- Materialen:**
- 'Prutsers en pechvogels', blz. 102 t/m 117
 - teamboekje, les 6-10
 - spiekbrieven 'vraag & antwoord' en 'verhelderen'
 - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- samenwerkvaardigheid
 - woorden van de week
 - teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
 - teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

- 1. Uitleg.** "Tijdens les 6 hebben we de eerste zelfgekozen woorden op de woordmuur geschreven. Vandaag vullen we de woordmuur verder aan. Let ook vandaag dus goed op of je woorden tegenkomt die jullie willen gebruiken voor de woordmuur en het teamwoordenboek. Als je nog niet alle woorden hebt opgezocht in het woordenboek, kun je daar vandaag mee verder."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen een opzoek- of nadenkvraag formuleren over het hoofdstuk 'Teuns Smurriesmeer' en kunnen in eigen woorden uitleggen wat de schrijver bedoelt met: 'Wie een krokodil loslaat voor een ander eindigt zelf tussen zijn kaken.'

- 1. Uitleg.** "Tijdens les 6 hebben jullie als team al een deel van de opdrachten gemaakt. Vandaag gaan we verder met de teamopdrachten. Net als vorige week gaan jullie zelf weer een opzoek- of nadenkvraag formuleren. Tijdens het lezen vraag je je misschien al dingen af. Plak een memo op de plek waarbij de vraag in je opkwam en onthoud de vraag voor het teamoverleg. Belangrijk hierbij is dat de vraag relevant is. Als iets relevant is, gaat het over de kern van het verhaal en is het dus belangrijk. Een mooie vraag gaat over de diepere laag in het verhaal. De vraag moet niet te makkelijk zijn, maar ook zeker niet te moeilijk. Overleg na het lezen wat jullie vraag moet worden. Vraag ook aan je teamleden waarom zij denken dat dit een goede vraag is. Gebruik eventueel jullie spiekbrieven bij het formuleren van een vraag. De andere opdracht gaat weer over het verhelderen van een verbogen spreekwoord. Wat zou de schrijver met dit spreekwoord bedoelen?"

- 2. Teamopdrachten. Plannen van de opdrachten.** "Lees de opdrachten met elkaar goed door en overleg hoe je dit als team gaat aanpakken. Schrijf de taakverdeling op en houd elkaar goed op de hoogte. De schrijver van de dag/week schrijft pas een antwoord op nadat jullie overlegd hebben. Bedenk wat je de vorige les als Tips & Tops van de groep hebt gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht. Na het lezen vergelijk je de memo's met je maatje en samen met het team ga je verder met de teamopdrachten."

tip Als de leerlingen nog veel moeite hebben met het stellen van goede vragen, model het dan nogmaals (zie ook les 3).

tijd 5 minuten

	3. Zelfstandig lezen: blz. 102 t/m 117, memo's plakken op stukken tekst die vragen bij de leerlingen oproepen en bij aanwijzingen voor het verhelderen.
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	woorden van de week
	4. Maatjeswerk: memo's vergelijken, aanwijzingen bespreken, duolezen: blz. 116 en 117.
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten
	5. Teamopdrachten. Uitvoeren van de opdrachten.
tijd	<u>15 minuten</u>
GH	6. Groep. Laat een paar teams hun zelfbedachte vraag oplezen en laat de andere teams de antwoorden formuleren. Bespreek of de vragen relevant genoeg zijn en op welke manier de vraag nog beter gesteld zou kunnen worden. Verhelder het spreekwoord kort met de groep.
///	Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.
AFRONDING	
GH	1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze die hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
GH	2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden.
///	Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten.
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - teamopdrachten - punten en feedback
voorblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - teamopdrachten
spel	Brain Game naar keuze

Les 8

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen voorspellen hoe het verhaal van Teun en Bartus verder zal gaan.
 - De leerlingen kunnen voorspellen hoe het verhaal van Teun en Bartus af zal lopen.

- Materialen:**
- 'Prutsers en pechvogels', blz. 118 t/m 131
 - teamboekje, les 6-10
 - spiekbrieven 'samenvatten'
 - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- woorden van de week
 - teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
 - teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

- 1. Uitleg.** "De afgelopen lessen hebben we de woordmuur aangevuld met een aantal nieuwe woorden. Vandaag maken we de woordmuur compleet. Een deel van de woorden heb ik voor jullie gekozen, maar de laatste woorden kiezen jullie weer zelf. Let tijdens het lezen dus weer goed op welke woorden jullie willen gebruiken voor de woordmuur en het teamwoordenboek."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen voorspellen hoe het verhaal van Teun en Bartus verder zal gaan en hoe het af zal lopen.

- 1. Uitleg.** "Het verhaal van Teun's Smurriesmeer is een langer verhaal in dit boek en vandaag lezen we verder. We hebben de schrijfstijl van de schrijvers inmiddels een beetje door en dat maakt het doen van een voorspelling iets makkelijker. Waarom is het doen van voorspellingen belangrijk?" **DDU.** "Door regelmatig een voorspelling te doen, ben je beter voorbereid op wat je gaat lezen. Aanwijzingen die je al eerder gelezen hebt, geven jou 'richting'. Als je snapt hoe de tekst is opgebouwd, lees je de tekst makkelijker door. Een schrijver vindt het vaak leuk om je op het verkeerde been te zetten, om de lezer te verrassen. Daarom geeft hij of zij je soms valse aanwijzingen. Je denkt dan dat een verhaal op een bepaalde manier gaat eindigen, maar soms kan het ineens helemaal anders gaan. Dan ben je totaal verrast. Voordat je gaat lezen vullen jullie een voorspelling in. Jullie zoeken terug in het boek om aanwijzingen te vinden en op te schrijven. Ook mag je de afbeeldingen op de volgende bladzijden alvast bekijken. Tijdens het lezen plakken jullie memo's als het klopt wat jullie voorspeld hebben. Zet bij het teamoverleg dan ook vinkjes in het teamboekje. Na het lezen gaan jullie weer een voorspelling doen, dit keer over hoe jullie denken dat het verhaal gaat aflopen."

- 2. Teamopdrachten. Plannen van de opdrachten. Voorspelling bespreken, aanwijzingen zoeken en opschrijven.** "Lees de opdrachten met elkaar goed door en overleg hoe je dit als team gaat aanpakken. Bedenk wat je de vorige les als Tips & Tops van de groep hebt gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht. Na het lezen vergelijk je de memo's met je maatje en samen met het team ga je verder met de teamopdrachten."

tijd 5 minuten

- 3. Zelfstandig lezen: blz. 118 t/m 131, memo's plakken op uitgekomen voorspellingen.**

tijd 10 minuten

klaar woorden van de week

- 4. Maatjeswerk: memo's vergelijken, aanwijzingen bespreken.**

tijd 10 minuten

klaar	duolezen: blz. 128 t/m 130, woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten 5. Teamopdrachten. Uitvoeren van de opdrachten.
tijd	<u>15 minuten</u>
GH	6. Groep. Laat de teams vertellen welke voorspellingen uit zijn gekomen en welke aanwijzingen ze hiervoor gevonden hadden. Vraag ook hoe het verhaal volgens hen afloopt. Stimuleer de leerlingen om ook dit te bewijzen met aanwijzingen in de tekst.
///	Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.
AFRONDING	
GH	1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze die hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
GH	2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams met welke woorden ze de woordmuur compleet willen maken. Zorg dat de woordmuur vandaag volledig ingevuld is. Waardeer antwoorden die de teams geven met gebruik van argumenten met punten.
///	
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - teamopdrachten - punten en feedback
voorblik	<ul style="list-style-type: none"> - toets - introductie schrijfofdracht
spel	Brain Game naar keuze

Les 9

Lesdoel: - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen: - 'Prutsers en pechvogels', blz. 132 t/m 147
- toetsboekje, week 2 (les 9)
- antwoordblad ABCD met wasknijper
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week
- teamopdrachten

vooruitblik - toets
- voorbereiding op de schrijfopdracht

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan met het teamboekje of met de woordmuur.
tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.
2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.
3. Zelfstandig lezen: blz. 132 t/m 147 en maken van de vragen.
tijd 30 minuten
klaar woorden van de week afmaken, stillezen
4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag voorgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." **Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.**
→ *Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoetsen.*

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJFOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen zelf een prutser- of pechvogelverhaal verzinnen.

1. Ophalen van kennis. "We hebben nu bijna acht prutser- of pechvogelverhalen gelezen. Maar wat is eigenlijk het verschil tussen een prutser of een pechvogel? Noem bij jullie antwoord voorbeelden uit het boek." **GH.** "Een prutser is iemand die slordig werkt en door zijn eigen schuld iets verpest. Bijvoorbeeld zoals in het verhaal van Teuns Smurriesmeer. Bij een pechvogel spelen de omstandigheden vaak een rol, zoals bijvoorbeeld bij 'de hardief'."
2. Opdracht. "Tijdens les 10 gaan jullie zelf een verhaal schrijven over een prutser of pechvogel. Lees het stappenplan in het teamboekje alvast door en denk er alvast over na. Vul alvast de eerste verhaalkaart in (stap 1). Bespreek ook alvast wie de voorzitter en de tijdbewaker mag zijn tijdens les 10 en schrijf dit alvast op in het formulier taakverdeling."

tijd 15 minuten
/// **Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**

AFRONDING

terugblik

- toets
- voorbereiding op de schrijfoopdracht
- punten en feedback

voorblik

- schrijfoopdracht
- inleveren van teamwoordenboek
- team van de week

spel **Brain Game naar keuze**

Les 10

Lesdoel: - De leerlingen kunnen zelf een prutser- of pechvogelverhaal verzinnen.

Materialen: - 'Prutsers en pechvogels', blz. 148 t/m 161
- teamboekje, les 6-10

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - toets
- voorbereiding op schrijfopdracht

vooruitblik - schrijfopdracht
- inleveren teamboekjes en teamwoordenboek
- team van de week

TEAMOPDRACHTEN: PRUTSER/PECHVOGELVERHAAL

Doel: De leerlingen kunnen zelf een prutser- of pechvogelverhaal verzinnen.

1. Zelfstandig lezen/voorlezen: blz. 148 t/m 161.

Heb aandacht voor het tekstverband reden-gevolg op bladzijde 149 'Als je oud...' t/m '... blijft altijd hetzelfde.'

Verhelder het spreekwoord: 'Al is je kunstgebit nog zo snel de stroopgolf achterhaalt hem wel.' (blz. 161)/'Al is de leugen nog zo snel, de waarheid achterhaalt hem wel.'

2. Uitleg. "Vandaag hebben jullie de tijd om de teamopdrachten af te maken, maar we gaan ook een verhaal opschrijven. Tijdens les 9 hebben jullie al nagedacht over de onderdelen uit de verhaalkaart en misschien hebben jullie de eerste verhaalkaart al ingevuld. Vandaag zijn er meerdere schrijvers van de dag, om te voorkomen dat er steeds maar één teamlid aan het werk is. Overleg nog even kort wie in jullie team wat gaat doen en schrijf dit op het formulier taakverdeling. Bedenk welke Tips & Tops jullie van de groep hebben gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht."

3. Opdracht. "Lees in het teamboekje de opdrachten nog eens door en verdeel de taken. Help elkaar en maak de opdrachten helemaal af. De voorzitter leidt de taak, vat samen wat er gezegd wordt en herhaalt zinnen voor de schrijver als dit nodig is. De voorzitter beslist ook wat er opgeschreven wordt als de andere teamleden het niet met elkaar eens worden. De tijdbewaker houdt de tijd goed in de gaten en geeft het aan als het tijd is om naar het volgende onderdeel van de verhaalkaart te gaan."

tijd 50 minuten

klaar tekening bij het verhaal maken

tip *Loop tijdens de opdracht rond en controleer of de leerlingen uit zichzelf vragen stellen, actief luisteren en of iedereen meedoet (evenveel aandeel heeft).*

/// Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

4. Presentatie van het verhaal. "Jullie gaan nu als team jullie verhaal in het kort presenteren. Overleg hoe jullie dat gaan doen en zorg ervoor dat iedereen antwoord kan geven op vragen van de groep."

tijd 10 minuten

5. Bespreken. Laat de teams het verhaal in het kort presenteren aan de groep, geef mogelijkheden voor het stellen van vragen aan de teams en laat de groep Tops geven. De teams kunnen deze tops inzetten voor het samenwerkdoel voor de komende week.

Besteed aandacht aan het samenwerken, evalueer de samenwerking in de teams en bespreek met elkaar de moeilijkheden en een mogelijke aanpak ("Wat ga je volgende week anders/hetzelfde doen?") voor de volgende week.

tijd 15 minuten

///

Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

GH

///

1. Woorden van de week. “Deze week hebben jullie weer zelf woorden uit de tekst gehaald voor de woordmuur. Dit zijn de woorden die we in elk geval willen onthouden. Daarnaast hebben jullie zes woorden uitgekozen voor het teamwoordenboek. Dit kunnen toevallig dezelfde woorden zijn als de woorden die we samen hebben gekozen voor de woordmuur.”

2. Inleveren teamwoordenboek en teamboekje. “Het teamwoordenboek en het teamboekje leveren jullie vandaag in. Als ik het heb nagekeken, kunnen jullie er nog punten voor krijgen.”

3. Terugblik. “Ik zag teams heel goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en ... (noem namen teams) elkaar goed hielpen. Deze week hebben de schrijvers de punten bijgehouden op de teamlijsten. Tel de punten bij elkaar op en bedenk wat er deze week goed ging in het team als je denkt aan het samenwerken.” **Geef willekeurige beurten en waardeer het antwoord met punten.** “Deze punten hebben jullie verdiend omdat je goed hebt samengewerkt: jullie hebben goed naar elkaar geluisterd en elkaar goed geholpen.”

Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als ‘team van de week’. Ieder team telt de punten op. Tijdens de volgende les kunnen hier nog de punten voor de teamopdrachten en het teamwoordenboek bij komen (indien nagekeken). Het team dat dan de meeste punten heeft is het ‘team van de week.’

3. Vooruitblik. “De volgende keer lezen we verder in het boek ‘Prutsers en pechvogels’.”

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 11-15

De lesdoelen van les 11-15:

'Prutters en pechvogels' - Tosca Menten en Jozua Douglas Bladzijde 162 t/m 248	
Fictie: (losse verhalen/ grappig/pech)	- De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen de verhaallijnen herkennen en volgen. - De leerlingen onderscheiden goed van kwaad (moreel besef).
Teamopdrachten	
Woordenschat:	- De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in het woordenboek opzoeken. - De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen. - De leerlingen kunnen bepalen of de woorden 'wemelen' en 'krioelen' synoniemen zijn of niet. - De leerlingen kunnen betekenissen van woorden verduidelijken d.m.v. een betekenisvolle zin.
Lezen:	- De leerlingen kunnen tenminste twee historische feiten, twee fabels en een stukje tekst waar ze over twijfelen uit het boek benoemen. - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat de schrijver bedoelt met: 'Wie niet waagt, die niet valt.' - De leerlingen lezen de discussie van het Onderzoekersteam over het mailen met de toekomst en bepalen of ze het eens zijn met Noor of met Mees. - De leerlingen kunnen voorspellen hoe het verhaal van Adriaan Duffel verder zal gaan. - De leerlingen kunnen voorspellen wat er gaat gebeuren met de bemanning van Albatros. - De leerlingen kunnen uitleggen waarom de schrijver het verhaal van Teun en Bartos op bladzijde 202 verder schrijft.
Schrijven:	- De leerlingen kunnen een interview opstellen met originele vragen.

Voorbereiding (voorafgaand aan les 11-15):

- Kijk de opdrachten van les 6-10 na en leg de teamboekjes 'Prutters en pechvogels' weer klaar.
- Zet het digibordschema 'Prutters en pechvogels' les 11-15* klaar.
- Leg (spreek)woordenboeken klaar (teamopdrachten).
- Leg per team 1x de studiewijzer 'synoniemen' klaar*.
- Leg per team voldoende studiewijzers* klaar om het teamwoordenboek aan te vullen.
- Hang de woordmuur op.
- Leg antwoordblad ABCD* met wasknijper klaar per leerling (les 14).
- Leg een A4 (eventueel met lijntjes) klaar per team (les 15).

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
11.	eigengereid(e)	162	<i>Eigenwijs, door gewoonte dingen doen zoals je zelf wil, niet luisterend naar goede raad.</i>
12.	onthutst	188	<i>Verward doordat je ergens heel erg van schrikt.</i>
13.	wemelde (wemelen)	195	<i>Heel veel mensen/dieren die door elkaar heen bewegen.</i>

Les 11

**Samenwerk
vaardigheid:** - Door de teams te bepalen.

Lesdoel: - De leerlingen kunnen tenminste twee historische feiten, twee fabels en een stukje tekst waar ze over twijfelen uit het boek benoemen.
- De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat de schrijver bedoelt met: 'Wie niet waagt, die niet valt.'

Materialen: - 'Prutsers en pechvogels', blz. 162 t/m 177
- teamboekje, les 11-15
- voldoende studiewijzers om het teamwoordenboek aan te vullen
- per team 1x de studiewijzer 'synoniemen'
- spiekbrief 'verhelderen'
- woordmuur

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

1. Terugblik. "Vorige week lazen we verder in het boek 'Prutsers en pechvogels.' Ook hebben we teamopdrachten gemaakt die onder andere gingen over de woorden van de week en over alle strategieën. Na de afronding van de teamopdrachten hebben jullie de teamboekjes ingeleverd en heb ik de teams punten gegeven voor de opdrachten. Het team met de meeste punten is deze week het team van de week en dat is geworden... (noem de naam van het team)! Applaus voor dit team."

2. Vooruitblik. "Deze week lezen we het boek uit. We gaan weer op zoek naar feiten en fabels en we lezen over een discussie in het Onderzoekersteam. Ook gaan jullie deze week weer een spreekwoord verhelderen en voorspellen hoe verhalen zullen verlopen. Achter in het boek staat een bijzonder interview met de schrijvers van dit boek. Jullie gaan ook zo'n origineel interview opstellen tijdens les 15. Maar eerst bepalen we per team aan welke vaardigheid jullie willen werken. Overleg in je team aan welk doel jullie deze week extra aandacht willen besteden en schrijf dat op in het teamboekje op de teamlijst van les 6-10."

tijd 5 minuten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in de tekst in het woordenboek opzoeken en de leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

1. Uitleg. "In het teamboekje zie je bij de taakbrief van les 11-15 weer een deel van de woorden van de week in een kolom staan. Van deze woorden moet je de betekenis opzoeken in het woordenboek. De woorden van de week vullen jullie verder aan door deze week voor zes woorden een studiewijzer in te vullen en zo ook je teamwoordenboek uit te breiden. Je kunt voor alle woorden de studiewijzer 'woord en betekenis' gebruiken, maar als er een andere studiewijzer is die beter bij het woord past, dan mogen jullie deze natuurlijk ook gebruiken. Denk bijvoorbeeld aan de studiewijzers 'cirkels van verschil en overeenkomst', 'hoort bij, want...' of 'mijn beroep is...' Zorg dat je woorden kiest die belangrijk zijn voor het begrip van de tekst en die iedereen moeilijk vindt. Vergeet niet te noteren op welke bladzijde je de woorden gevonden hebt."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen tenminste twee historische feiten, twee fabels en een stukje tekst waar ze over twijfelen uit het boek benoemen en ze kunnen in eigen woorden uitleggen wat de schrijver bedoelt met: 'Wie niet waagt, die niet valt.'

DDU	<p>1. Leesdoel. "Deze week gaan we weer teamopdrachten maken die gaan over de woorden van de week, maar we gaan ook weer verder met de teamopdrachten die bij begrijpend lezen horen. Net als bij les 3 gaan we weer op zoek naar historische feiten en naar fabels. Als jullie ergens over twijfelen mogen jullie dit ook noteren. Als je denkt een historisch feit te hebben gevonden, kun je dit checken op het internet. Deze opdracht hoeft vandaag niet af. Jullie kunnen dit tot en met les 13 aanvullen. Ook gaan jullie in deze les weer een verbogen spreekwoord verhelderen. Maar wat is eigenlijk de functie van figuurlijk taalgebruik?" DDU. "Spreekwoorden maken onderdeel uit van een taal en de daarbij horende cultuur. Een spreekwoord kun je nooit zomaar letterlijk vertalen naar een andere taal. Spreekwoorden maken een taal kleurrijk en geven een spreker de gelegenheid om dingen minder direct te zeggen. Talen zijn oud, veel ouder dan mensen. Spreekwoorden zijn soms wel 400 jaar oud. Je kunt een spreekwoord gebruiken om iets op een beeldende manier te zeggen. Als je een spreekwoord hoort, kijk je op een andere manier naar iets."</p> <p>2. Modeling. "Straks gaan jullie lezen en tijdens het lezen let je erop of je feiten of fabels tegenkomt. Ik doe het even voor." Lees de eerste zin op bladzijde 162. "Dit hoofdstuk begint gelijk al met een merkwaardige zin. Doordat de schrijver het woord 'daadwerkelijk' heeft opgeschreven, wil hij je ervan overtuigen dat dit echt gebeurd is. Maar wij weten natuurlijk allemaal dat niemand echt van de wereld af kan vallen. Ik plak hier een memo bij, zodat ik – als ik straks met mijn team ga overleggen – het makkelijk terug kan vinden en mijn teamleden kan vertellen dat ik denk dat het hier om een fabel gaat.</p> <p>Kijk nu samen naar de taakbrief en maak een planning. Houdt elkaar goed op de hoogte van wat je hebt ontdekt. Iedereen moet straks weten wat de antwoorden zijn."</p> <p>3. Teamopdrachten. Plannen van de opdrachten.</p>
tijd	<u>5 minuten</u>
tip	4. Zelfstandig lezen: blz. 162 t/m 177, memo's plakken op mogelijke aanwijzingen. <i>Heb aandacht voor de aanname blz. 165: 'O, die arme vent. Hij is uitgegleden en van de wereld gevallen!' Een aanname is iets wat je denkt, maar niet zeker weet. Oefen dit eventueel door meer voorbeelden te geven en te bespreken waarom dit een aanname is (bijvoorbeeld: 'Hij vindt mij niet aardig, want hij zei geen goedemorgen terug.')</i>
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	woorden van de week
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten
tijd	<u>20 minuten</u>
GH	6. Teamopdrachten. Uitvoeren van de opdrachten. 7. Groep. Laat de teams het spreekwoord verhelderen en bespreek wat dit spreekwoord te maken heeft met het verhaal. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.
///	

AFRONDING

GH	1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze die hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
----	--

GH
///

2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek en op de woordmuur willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden. Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten.

terugblik

- samenwerkvaardigheid
- woorden van de week
- teamopdrachten
- punten en feedback

voorblik

- woorden van de week
- teamopdrachten

Les 12

- Lesdoel:**
- De leerlingen lezen de discussie van het Onderzoekersteam over het mailen met de toekomst en bepalen of ze het eens zijn met Noor of met Mees.
 - De leerlingen kunnen voorspellen hoe het verhaal van Adriaan Duffel verder zal gaan.

- Materialen:**
- 'Prutsers en pechvogels', blz. 178 t/m 193
 - teamboekje, les 11-15
 - spiekbrieven 'vraag & antwoord' en 'voorspellen'
 - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- samenwerkvaardigheid
 - woorden van de week
 - teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
 - teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

- 1. Uitleg.** "Tijdens les 11 hebben we de eerste zelfgekozen woorden op de woordmuur geschreven. Vandaag vullen we de woordmuur verder aan. Let ook vandaag dus goed op of je woorden tegenkomt die jullie willen gebruiken voor de woordmuur en het teamwoordenboek. Als je nog niet alle woorden hebt opgezocht in het woordenboek, kun je daar vandaag mee verder."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen lezen de discussie van het Onderzoekersteam over het mailen met de toekomst en bepalen of ze het eens zijn met Noor of met Mees en kunnen voorspellen hoe het verhaal van Adriaan Duffel verder zal gaan.

- 1. Uitleg.** "Tijdens les 11 hebben jullie als team al een deel van de opdrachten gemaakt. Vandaag gaan we verder met de teamopdrachten. Het lezen en het maken van de opdrachten gaat vandaag een beetje anders. Halverwege het lezen gaan jullie weer een voorspelling doen. Je moet straks eerst lezen tot en met bladzijde 185, dan met je team teamopdrachten 3 en 4 maken en daarna lees je pas verder. Er is vandaag ook een opdracht die te maken heeft met de strategie vraag & antwoord. Het Onderzoekersteam heeft al gediscussieerd over deze opdracht. Het gaat over het e-mailen met de toekomst. Noor en Mees zijn het niet met elkaar eens. Lees straks hun discussie in het teamboekje en beslis dan of jullie het eens zijn met Mees of met Noor. Geef ook tips en tops aan het Onderzoekersteam over hun samenwerking."

- 2. Teamopdrachten. Plannen van de opdrachten.** "Lees de opdrachten met elkaar goed door en overleg hoe je dit als team gaat aanpakken. Schrijf de taakverdeling op en houd elkaar goed op de hoogte. Bedenk wat je de vorige les als Tips & Tops van de groep hebt gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht. Na het lezen vergelijk je de memo's met je maatje en samen met het team ga je verder met de teamopdrachten."

- ! 3. Let op! Eerst zelfstandig lezen: blz. 178 t/m 185, dan de teamopdrachten maken, dan zelfstandig lezen (en memo's plakken): blz. 186 t/m 193.**

tijd 30 minuten

klaar woorden van de week

- 4. Maatjeswerk: memo's vergelijken, aanwijzingen bespreken, duolezen: blz. 183 t/m 185.**

tijd 10 minuten

klaar woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten

GH	5. Groep. Bespreek of de teams het eens waren met Noor of met Mees en waarom. Laat de teams vertellen welke tips en tops ze op hebben geschreven voor het Onderzoekersteam.
///	Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.
tip	<i>Op bladzijde 180 staan de vragen die Adriaan aan Django stelt. Bespreek d.m.v. GH welke vragen de leerlingen zouden willen stellen als ze konden mailen met de toekomst.</i>

AFRONDING

GH	1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze die hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
GH	2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden.
///	Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten.
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - teamopdrachten - punten en feedback
voorblick	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - teamopdrachten
spel	Brain Game naar keuze

Les 13

Lesdoel:

- De leerlingen kunnen voorspellen wat er gaat gebeuren met de bemanning van Albatros.
- De leerlingen kunnen uitleggen waarom de schrijver het verhaal van Teun en Bartos op bladzijde 202 verder schrijft.

Materialen:

- 'Prutsers en pechvogels', blz. 194 t/m 205
- teamboekje, les 11-15
- spiekbrief 'samenvatten'
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik

- woorden van de week
- teamopdrachten

vooruitblik

- woorden van de week
- teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

1. Uitleg. "De afgelopen lessen hebben we de woordmuur aangevuld met een aantal nieuwe woorden. Vandaag maken we de woordmuur compleet. Een deel van de woorden heb ik voor jullie gekozen, maar de laatste woorden kiezen jullie weer zelf. Let tijdens het lezen dus weer goed op welke woorden jullie willen gebruiken voor de woordmuur en het teamwoordenboek."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen voorspellen wat er gaat gebeuren met de bemanning van Albatros en kunnen uitleggen waarom de schrijver het verhaal van Teun en Bartos op bladzijde 202 verder schrijft.

GH

1. Uitleg. "We hebben al veel verhalen over prutsers en pechvogels gelezen. Vandaag lezen we nog meer over pechvogels. Letterlijk over een pechvogel. Maar voordat we dat gaan doen gaan we weer voorspellen. Tijdens les 8 heb ik jullie al verteld waarom af en toe voorspellen belangrijk is. Wie weet nog waarom dit zo is?" **GH.** "Door regelmatig een voorspelling te doen, ben je beter voorbereid op wat je gaat lezen. Aanwijzingen die je al eerder gelezen hebt, geven jou 'richting'. Als je snapt hoe de tekst is opgebouwd, lees je de tekst makkelijker door. Een schrijver vindt het vaak leuk om je op het verkeerde been te zetten, om de lezer te verrassen. Daarom geeft hij of zij je soms valse aanwijzingen. Ze denkt dan dat een verhaal op een bepaalde manier gaat eindigen, maar soms kan het ineens helemaal anders gaan. Dan ben je totaal verrast en een schrijver vindt dit leuk. Hij of zij wil je graag zoveel mogelijk emoties laten voelen. Voordat je gaat lezen vullen jullie een voorspelling in. Jullie mogen de titel lezen en de plaatjes van het hoofdstuk bekijken om aanwijzingen te vinden en op te schrijven. Tijdens het lezen plakken jullie memo's als het klopt wat jullie voorspeld hebben. Zet bij het teamoverleg dan ook vinkjes in het teamboekje. Iedereen moet straks weten wat het antwoord is."

2. Teamopdrachten. "Lees de opdrachten met elkaar goed door en overleg hoe je dit als team gaat aanpakken. Bedenk wat je de vorige les als Tips & Tops van de groep hebt gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht. Na het lezen vergelijk je de memo's met je maatje en samen met het team ga je verder met de teamopdrachten."

tijd

5 minuten

3. Zelfstandig lezen: blz. 194 t/m 205, memo's plakken op aanwijzingen om de voorspelling te controleren.

tijd

10 minuten

klaar

woorden van de week

	4. Maatjeswerk: memo's vergelijken, aanwijzingen bespreken.
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	duolezen: blz. 203 (vanaf 'Op de binnenplaats...') t/m 205, woorden van de week.
	5. Teamopdrachten. Uitvoeren van de opdrachten.
tijd	<u>15 minuten</u>
GH	6. Groep. Laat de teams vertellen welke aanwijzingen ze gevonden hadden om een goede voorspelling te kunnen doen en waarom zij denken dat de schrijver het verhaal van Teun en Bartos op bladzijde 202 verder schrijft. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.
///	
AFRONDING	
GH	1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze die hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
GH	2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams met welke woorden ze de woordmuur compleet willen maken. Zorg dat de woordmuur vandaag volledig ingevuld is. Waardeer antwoorden die de teams geven met gebruik van argumenten met punten.
///	
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - teamopdrachten - punten en feedback
voorblick	<ul style="list-style-type: none"> - toets - introductie schrijfopdracht
spel	Brain Game naar keuze

Les 14

Lesdoel: - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen: - 'Prutsers en pechvogels', blz. 206 t/m 219
- toetsboekje, week 3 (les 14)
- antwoordblad ABCD met wasknijper
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week
- teamopdrachten

vooruitblik - toets
- voorbereiding op de schrijfopdracht

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan met het teamboekje of met de woordmuur.
tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.
2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.
3. Zelfstandig lezen: blz. 206 t/m 219 en maken van de vragen.
tijd 30 minuten
klaar woorden van de week afmaken, stillezen
4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag voorgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." **Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.**
→ *Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoetsen.*

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJFOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen een interview opstellen met originele vragen.

1. Ophalen van kennis. "Tijdens les 15 lezen we het boek 'Prutsers en pechvogels' helemaal uit. Aan het eind van het boek lezen jullie een interview met beide schrijvers. Maar het is geen gewoon interview, het is een interview met erg originele vragen en antwoorden. Wat zijn de meest standaard vragen die gesteld worden in een interview?" **DDU.** "Deze vragen zullen schrijvers en andere bekende Nederlanders vast vaak moeten beantwoorden. Je zou je kunnen voorstellen dat dit best saai kan zijn."
2. Opdracht. "Tijdens les 15 gaan jullie zelf een interview opstellen met originele vragen. Vragen die jullie zelf ook leuk zouden vinden om te beantwoorden. Vandaag denken jullie alvast na over een originele vraag."

tijd 10 minuten
/// **Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**

AFRONDING

terugblik

- toets
- voorbereiding op de schrijfoopdracht
- punten en feedback

voorblik

- schrijfoopdracht
- inleveren van teamwoordenboek
- team van de week

spel **Brain Game naar keuze**

Les 15

Lesdoel: - De leerlingen kunnen een interview opstellen met originele vragen.

Materialen: - 'Prutsers en pechvogels', blz. 220 t/m 248
- teamboekje, les 11-15
- een A4 (evt. met lijntjes) per team

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - toets
- voorbereiding op schrijfopdracht

vooruitblik - schrijfopdracht
- inleveren teamboekjes en teamwoordenboek
- team van de week

TEAMOPDRACHTEN: INTERVIEW

Doel: De leerlingen kunnen een interview opstellen met originele vragen.

tip **1. Zelfstandig lezen/voorlezen: blz. 220 t/m 184.** *Heb tijdens het lezen aandacht voor het probleem van Teun op blz. 234. Wat kun je als lezer doen? (Terugbladeren naar bladzijde 107.)*

2. Uitleg. "Vandaag hebben jullie de tijd om teamopdrachten af te maken, en we gaan ook een interview opstellen. Het interview moet bestaan uit tenminste zes originele vragen. Overleg nog even wie in jullie team wat gaat doen en schrijf dit op het formulier taakverdeling. Bedenk welke Tips & Tops jullie van de groep hebben gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht."

3. Opdracht. "Lees in het teamboekje de opdrachten nog eens door en verdeel de taken. Help elkaar en maak de opdrachten helemaal af. Begin hierna met het interview. De voorzitter leidt de taak, vat samen wat er gezegd wordt en herhaalt zinnen voor de schrijver als dit nodig is. De voorzitter beslist ook wat er opgeschreven wordt als de andere teamleden het niet met elkaar eens worden. De tijdbewaker houdt de tijd goed in de gaten en geeft het aan als het tijd is om naar de volgende vraag te gaan."

tijd 50 minuten

klaar een tekening maken van het team, op de manier van illustrator Geert Gratama

/// **Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**

4. Presentatie van het interview. "Jullie gaan nu als team jullie interview presenteren. Overleg hoe jullie dat gaan doen en zorg ervoor dat iedereen antwoord kan geven op vragen van de groep."

tijd 10 minuten

5. Bespreken. Laat de teams het interview presenteren aan de groep, geef mogelijkheden voor het stellen van vragen aan de teams en laat de groep Tops geven. De teams kunnen deze tops inzetten voor het samenwerkdoel voor de komende week.

Besteed aandacht aan het samenwerken, evalueer de samenwerking in de teams en bespreek met elkaar de moeilijkheden en een mogelijke aanpak ("Wat ga je volgende week anders/hetzelfde doen?") voor de volgende week.

tijd 15 minuten

/// **Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**

TERUGBLIK OP VOORSPELLEN

Doel: De leerlingen kunnen op basis van de kennis die ze hebben opgedaan de voorspelling beoordelen en aanvullen.

1. Uitleg. "Het boek is nu uit en nu kunnen we gaan kijken welke voorspellingen echt uit zijn gekomen. Voorspellingen kunnen uitkomen, maar het is natuurlijk helemaal niet raar dat ze soms ook niet uitkomen. De schrijver kan je bijvoorbeeld op een verkeerd been hebben gezet."

GH ///	<p>2. Opdracht. “We gaan eerst kijken naar <u>wie</u>. We hebben voorspeld dat het boek gaat over (<i>vul aan wat het antwoord van de groep was</i>). Hebben we het juist voorspeld?” Evalueer samen met de leerlingen de voorspelling en geef punten voor juiste argumenten om het zo te laten, aan te vullen en/of te veranderen. “Dan gaan we nu kijken naar de plek. <u>Waar</u> speelt het verhaal zich af? We dachten dat (<i>vul aan wat het antwoord van de groep was</i>). Klopt dit met wat we nu gelezen hebben?” Evalueer samen met de leerlingen de voorspelling en geef punten voor juiste argumenten om het zo te laten, aan te vullen en/of te veranderen. Ga zo alle punten van de voorspelling langs en laat de teams overleggen welke argumenten ze hebben of iets te veranderen of de voorspelling zo te laten staan.</p>
GH ///	
tip	<p><i>Als leerlingen moeite hebben met het vinden van argumenten, model dan voorbeelden van argumenten op basis van aanwijzingen in het boek.</i></p>
tip	<p>3. Afronding. “De voorspellingen aanvullen van het hele boek was lastig, omdat het allemaal korte verhalen zijn. Maar misschien is er nog iets gebeurd wat ons verraste. Kijk nog eens naar jullie voorspelling bij het verhaal van Teun en Bartos. Liep het af zoals jullie verwacht hadden?” <i>Laat de leerlingen vinkjes zetten als hun voorspelling (deels) klopte en bespreek welke aanwijzingen ze gebruikt hadden voor de voorspelling.</i></p>

AFRONDING

	<p>1. Woorden van de week. “Deze week hebben jullie weer zelf woorden uit de tekst gehaald voor de woordmuur. Dit zijn de woorden die we in elk geval willen onthouden. Daarnaast hebben jullie zes woorden uitgekozen voor het teamwoordenboek. Dit kunnen toevallig dezelfde woorden zijn als de woorden die we samen hebben gekozen voor de woordmuur.”</p>
	<p>2. Inleveren teamwoordenboek en teamboekje. “Het teamwoordenboek en het teamboekje leveren jullie vandaag in. Als ik het heb nagekeken, kunnen jullie er nog punten voor krijgen.”</p>
GH ///	<p>3. Terugblik. “Ik zag teams heel goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en ... (noem namen teams) elkaar goed hielpen. Deze week hebben de schrijvers de punten bijgehouden op de teamlijsten. Tel de punten bij elkaar op en bedenk wat er deze week goed ging in het team als je denkt aan het samenwerken.” Geef willekeurige beurten en waardeer het antwoord met punten. “Deze punten hebben jullie verdiend omdat je goed hebt samengewerkt: jullie hebben goed naar elkaar geluisterd en elkaar goed geholpen.”</p> <p>Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als ‘team van de week’. Ieder team telt de punten op. Tijdens de volgende les kunnen hier nog de punten voor de teamopdrachten en het teamwoordenboek bij komen (indien nagekeken). Het team dat dan de meeste punten heeft is het ‘team van de week.’</p>
	<p>3. Vooruitblik. “De volgende keer lezen we een nieuw boek.”</p>

Antwoorden teamboekje
LES 1-15

LES 1-5

Punten bij opdrachten bij de woorden van de week (woordenboek)	
Opdracht 1	Per woord:
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is compleet (met herhaling van het woord) Voorbeeld: Opzichtig is op een ergerlijke en opvallende manier iets doen/zeggen.
9 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord) Voorbeeld: Op een ergerlijke manier opvallend iets doen/zeggen.
8 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis) Voorbeeld: Ergerlijk iets doen.
Opdracht 2	Voorbeeld (100 punten in totaal)
	<ul style="list-style-type: none"> Er is een bekende anekdote opgeschreven. Er wordt genoemd uit welke film deze anekdote komt. Er is uitgelegd door wie het gezegd wordt.
Opdracht 3	Per woord in het teamwoordenboek (max. 120 punten in totaal)
20 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit De betekenis is goed en duidelijk omschreven Het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
15 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit. De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit óf de betekenis is goed en duidelijk omschreven en het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
5 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
Opdracht 4	Per teamwoordbon
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is compleet (met herhaling van het woord)
9 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord)
8 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis)

Antwoorden bij de teamvragen – Samenvatten (max. 100 punten)	
Opdracht 1	Vat het verhaal van Jane en Janet Vanderbilt samen.
<p><i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i></p> <p>Een voorbeeld:</p> <p>De tweeling van meneer en mevrouw Vanderbilt waren erg vervelende meisjes. Ze wilden altijd hun zin hebben en gingen hard gillen als ze dit niet kregen. Op een dag gaven de meisjes aan naar pretpark Wiwawonderland te willen, maar de ouders van de tweeling konden dit niet betalen. De meisjes bleven maar gillen en dus besloten hun ouders om de meisjes op te sturen met de pakketpost met daarop 'Retourtje Wiwawonderland'. Meneer Vanderbilt bracht de kist zelf naar de trein met de kruiwagen, zette de kist in de wagon en plakte er stiekem een ander etiket op. De tweeling ging weg en kwam niet meer terug. De vader deed net alsof hij van niet wist en de ouders deden net alsof</p>	

ze radeloos waren. Een journalist kwam langs om er een krantenartikel over te schrijven, met als kop: 'waar een spoor is, is een weg.' Of beter gezegd: een uitweg.

Antwoorden bij de teamvragen – Verhelderen (max. 100 punten)

Opdracht 2 Leg in eigen woorden uit wat de schrijver bedoelt met 'Waar een spoor is, is een weg.'

Ter beoordeling van de leerkracht.

Voorbeeld:

De ouders van de tweeling wilden van de meisjes af en zagen deze situatie als een oplossing voor hun probleem.

Aanwijzingen op blz. 32:

- (Meneer Vanderbilt:) "Het is: Waar een spoor is, is een uitweg."

- (Mevrouw Vanderbilt:) "Eh... opgeruimd staat netjes."

- (Meneer Vanderbilt:) "Niet aangekomen staat netjes."

Het spreekwoord is eigenlijk: Waar een wil is, is een weg.

Betekenis: Je kunt je doel bereiken als je echt wilt en goed doorzet.

Antwoorden bij de teamvragen – Vraag & antwoord (max. 100 punten per opdracht)

Opdracht 3 Benoem twee historische feiten, twee stukken tekst die fantasie zijn en een stukje tekst waarover jullie twijfelen (en waarom).

Historische feiten *Voorbeelden:*

- In de achttiende eeuw waren pruiken hip. - blz. 35
- Pruiken waren duur. - blz. 36
- Koning Lodewijk XIV begon met het dragen van een pruik omdat hij kaal werd. - blz. 42

Stukken tekst die fantasie zijn *Voorbeelden:*

- Speerwerper Boris Wrozdikov gooide tijdens een atletiektoernooi zijn speer het stadion uit. Eppo gooide hem terug en zelfs nog ruim 14 meter verder. Geen mens kan zo ver gooien. - blz. 11 t/m 18.
- Jane en Janet Vanderbilt werden per pakketpost verstuurd. Personen (of dieren) kunnen niet per post verstuurd worden. - blz. 21 t/m 32
- Pruiken genoemd en afgebeeld zoals op de afbeeldingen in het hoofdstuk 'De haardief' bestonden niet. Deze zijn veel te onhandig of te opvallend. - blz. 39 t/m 41

Twijfel *Ter beoordeling van de leerkracht.*

Opdracht 4 Bedenk een onderzoeksvraag of een nadenkvraag bij het hoofdstuk 'De haardief.'

Antwoord *Ter beoordeling van de leerkracht.*

- De vraag is relevant, gaat over de diepere laag van het boek en het mogelijke antwoord klopt.
- De vraag is relevant en het mogelijke antwoord klopt.
- De vraag matig relevant en het mogelijke antwoord klopt.
- De vraag is weinig relevant, maar het mogelijke antwoord klopt.

Antwoorden bij de teamvragen – Vraag & antwoord (max. 100 punten per opdracht)

Opdracht 5 Beschrijf de relatie tussen meneer Robert en zijn dochter Sophie.

Antwoord *Ter beoordeling van de leerkracht.*

Voorbeelden van hoe de relatie is tussen vader Robert en zijn dochter Sophie:

- Vader Robert lacht Sophie vaak uit:

- "Mag ik ook eens een pruik opmaken?" vroeg Sophie vaak. Maar haar vader grinnikte dan alleen maar. "Voor een paard zeker." En daarna begon hij hinnikend te lachen. - blz. 38

- Hij praat neerbuigend tegen haar:

- "Knippen is toch niet voor meisjes." zei meneer Robert. "Dat is mannenwerk. Daar moet je hersens voor hebben. En fantasie. Zoals Victor en ik." - blz. 38

- Hij negeert haar:

- Mag ik meedoen (aan de pruikenwedstrijd)?" riep Sophie opgewonden. Meneer Robert begon hard te lachen. Zijn bolle buik schudde ervan en zijn pruik viel bijna van zijn hoofd. "Ik heb echt goede ideeën hoor!" zei Sophie. Maar meneer Robert luisterde al niet meer. - blz. 46

	<p>- Meneer Robert denkt alleen aan zichzelf:</p> <ul style="list-style-type: none"> Meneer Robert had nooit erg zijn best gedaan. Hij probeerde met zo min mogelijk inspanning zo veel mogelijk geld te verdienen. Zijn klanten waren kooplieden, winkeliers, herbergiers, artsen en schoolmeesters. Gewone burgers, die hij vaak nog oplichtte ook. – blz. 47
Soort vraag	Een nadenkvraag: Je moet <u>nadenken</u> over de relatie tussen vader en dochter en er woorden (bijv. uitlechten, neerbuigend, negeren, egoïstisch) aan geven. Wel kun je aanwijzingen uit de tekst gebruiken.

Antwoorden bij de schrijfopdracht (max. 100 punten per opdracht)	
100 punten	<ul style="list-style-type: none"> Alle stappen van het stappenplan zijn gevolgd. Elk teamlid had evenveel aandeel in het ontwerpen van de pruiik. De mindmap is ingevuld met creatieve en originele ideeën. Het stappenplan is overzichtelijk opgesteld. Er zijn tenminste vijf stappen opgeschreven. Er zijn signaalwoorden opgeschreven. Interpunctie is op de juiste manier gehanteerd. De woorden/zinnen zijn compleet en goed geschreven. Het stappenplan ziet er verzorgd uit.
90 punten	<ul style="list-style-type: none"> De meeste stappen van het stappenplan zijn gevolgd. Elk teamlid had ongeveer evenveel aandeel in het ontwerpen van de pruiik. Er zijn tenminste vier stappen opgeschreven. Er zijn signaalwoorden opgeschreven. Interpunctie is veelal op de juiste manier gehanteerd. De meeste woorden/zinnen zijn compleet en goed geschreven.
80 punten	<ul style="list-style-type: none"> De meeste stappen van het stappenplan zijn gevolgd. Elk teamlid had ongeveer evenveel aandeel in het ontwerpen van de pruiik. Er zijn tenminste vier stappen opgeschreven. Interpunctie is veelal op de juiste manier gehanteerd. De meeste woorden/zinnen zijn compleet en goed geschreven.

LES 6-10

Punten bij opdrachten bij de woorden van de week (woordenboek)	
Opdracht 1	Per woord:
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is compleet (met herhaling van het woord) <p>Voorbeeld: Als je iets in een opwelling doet, doe je dit plotseling, zonder er eerst over na te denken.</p>
9 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord) <p>Voorbeeld: iets plotseling doen, zonder er eerst over na te denken.</p>
8 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis) <p>Voorbeeld: iets plotseling doen.</p>
Opdracht 2	Synoniemen (100 punten in totaal)
	<p>Betekenis schijnheilig: Als iemand zich braver en eerlijker voordoet dan hij of zij is.</p> <p>Betekenis oprecht: Eerlijk, met goede bedoelingen.</p> <p>Schijnheilig en oprecht zijn geen synoniemen. Het zijn antoniemen.</p>
Opdracht 3	Per woord in het teamwoordenboek (max. 120 punten in totaal)
20 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit

	<ul style="list-style-type: none"> De betekenis is goed en duidelijk omschreven Het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
15 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit. De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit óf de betekenis is goed en duidelijk omschreven en het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
5 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
Opdracht 4	Per teamwoordbon
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is compleet (met herhaling van het woord)
9 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord)
8 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis)

Antwoorden bij de teamvragen – Voorspellen (max. 100 punten per vraag)	
Opdracht 1 (voor het lezen van blz. 86)	Voorspel waar het verhaal van Fritz Wiener over zal gaan. Op basis van welke aanwijzingen heb je deze voorspelling gedaan?
Antwoord	Ter beoordeling van de leerkracht. Voorbeeld van aanwijzingen: - Op de afbeelding zien we een man in een mooi kostuum die aan het jongleren is. - blz. 86 - Op de afbeeldingen ernaast staat een mevrouw met mooie kleren aan en een stok in haar handen. Op de afbeelding daarnaast een kale man met zijn rug naar ons toegekeerd. Hij heeft een kostuumkraag om. – blz. 87 - Later in het hoofdstuk staat een afbeelding van een mevrouw voor een tafel (met sterretjes, een goocheltafel?), die schrikt dat er een krokodil tevoorschijn komt. - blz. 93 - Aan het eind van het hoofdstuk lezen we de uitdrukking 'Wie een krokodil loslaat voor een ander eindigt zelf tussen zijn kaken.'- blz. 95 (zie opdracht 3: verhelderen)

Antwoorden bij de teamvragen – Samenvatten (max. 100 punten)	
Opdracht 2	Plak tijdens het lezen in het boek memo's op de belangrijkste informatie uit de tekst en vergelijk deze aanwijzingen met de samenvatting van het Onderzoekersteam. Geef tips aan het Onderzoekersteam.
Ter beoordeling van de leerkracht. Voorbeelden om de samenvatting aan te vullen/ander te verwoorden (tips): - De zin 'Hij gaat...' t/m '...mevrouw zielig.' is een detail en hoeft niet genoemd te worden in de samenvatting. - Er staat niet duidelijk in de tekst waaraan Fritz zijn publiek verliest. - Er kan duidelijker in staan dat Frieda een kip gekocht had voor haar slotact. - Er kan duidelijker benoemd worden waarom Frieda stopte met goochelen. Voorbeelden van aspecten die goed gaan (tips): - Er is een goede inleidende zin opgeschreven, je snapt gelijk waar de samenvatting over gaat. - Er zijn signaal- en verwijswaarden gebruikt. Dit zorgt ervoor dat de samenvatting prettig doorleest. - De belangrijkste onderwerpen (sleutelwoorden) worden benoemd in de samenvatting. - Er is een goede afsluiting.	

Antwoorden bij de teamvragen – Vraag & antwoord (max. 100 punten)	
Opdracht 3	Bedenk een opzoekvraag of een nadenkvraag bij het hoofdstuk 'Teuns Smurriesmeer.'
Antwoord	Ter beoordeling van de leerkracht.
100 punten	- De vraag is relevant, gaat over de diepere laag van het boek en het mogelijke antwoord klopt.
80 punten	- De vraag is relevant en het mogelijke antwoord klopt.
60 punten	- De vraag matig relevant en het mogelijke antwoord klopt.
40 punten	- De vraag is weinig relevant, maar het mogelijke antwoord klopt.

Antwoorden bij de teamvragen – Verhelderen (max. 100 punten)	
Opdracht 4	Leg in eigen woorden uit wat de schrijver bedoelt met: 'Wie een krokodil loslaat voor een ander eindigt zelf tussen zijn kaken.'
<p><i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i></p> <p><i>Voorbeeld:</i></p> <p>Fritz was boos omdat zijn kermistent leeg bleef en verzoon een plan:</p> <p>- 'Op een avond in de derde week was Fritz het zat.' - blz. 90</p> <p>- 'Hij belde een...' t/m '...een krokodil erin.' - blz. 90</p> <p>- 'Met een lachje liep hij de tent uit.' - blz. 90</p> <p>- 'Ik wed op een krokodil,' riep Fritz, - blz. 92</p> <p>- 'De krokodil stapte...' t/m '... zijn arm eraf.' - blz. 92</p> <p>Het spreekwoord is eigenlijk: Wie een kuil graaft voor een ander, valt er zelf in.</p> <p>Betekenis: Als je een ander wil beschadigen, kun je er zelf slachtoffer van worden.</p>	

Antwoorden bij de teamvragen – Voorspellen (max. 100 punten per vraag)	
Opdracht 5 (voor het lezen van blz. 102)	Voorspel hoe het verhaal van Teun en Bartus verder zal gaan.
Antwoord	<p>Ter beoordeling van de leerkracht.</p> <p>Voorbeeld van aanwijzingen:</p> <p>- Teun komt in een vieze stinkende ton terecht. Het verhaal begint met: 'Hij kwam terecht...' t/m '... iets vergeten was.' - blz. 97</p> <p>- Bartus is een engerd en een bedrieger: 'Bartus Pijpegaar had...' t/m '... zijn gore heelsmeer'. - blz. 98 en 99</p> <p>- (Bartus:) 'Mensen willen bedrogen worden.' - blz. 99</p> <p>- De smeer werkt niet: 'Aan smeer dat...' t/m '... we gaan bedelen.' - blz. 103</p> <p>- 'Ik voorspel dat...' t/m '... maakt die werkt.' - blz. 103</p> <p>- 'Mensen willen juist...' t/m '... wat ik zeg.' - blz. 108</p> <p>- 'Als ik zeg...' t/m '... ze dat nog.' - blz. 108</p> <p>- 'Als er ridders...' t/m '... gek wakker geworden.' - blz. 109</p> <p>- 'Teun grinnikte in...' t/m '... jeuk moest hebben.' - blz. 117</p> <p>- 'Maar hij was...' - '... schaap laten huppelen.' - blz. 117</p> <p>- De afbeeldingen op blz. 107, 112 en 113, 119, 128 en 129 en 130.</p>
Opdracht 6	Bedenk hoe het verhaal van Teun en Bartus afloopt.
	<p>Ter beoordeling van de leerkracht.</p> <p>Voorbeeld van aanwijzingen:</p> <p>- 'Als er ridders...' t/m '... gek wakker geworden.' - blz. 109</p> <p>- 'Jij gaat met ons mee naar het kasteel.' - blz. 126</p> <p>- 'De koning is ziek...' 'Jij moet hem genezen.' - blz. 127</p> <p>- 'Goed. Ik genees...' t/m '... voor tien paarden.' - blz. 127</p> <p>- 'Teun wist zeker dat ze er geweest waren.' - blz. 130</p> <p>- 'Zo ben je beter, zo ben je er toch geweest.' - blz. 131</p>

Antwoorden bij de schrijfoopdracht (max. 100 punten per opdracht)	
100 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Alle stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • Elk teamlid had evenveel aandeel bij de invulling van de verhaalkaart. • Er is een duidelijk begin en een eind. • Er is een duidelijk probleem en een creatieve oplossing bedacht.

	<ul style="list-style-type: none"> • Het verhaal is grappig en onwaarschijnlijk. • Ieder teamlid had evenveel aandeel in het opschrijven van het verhaal. • Er zijn signaalwoorden gebruikt. • Interpunctie is op de juiste manier gehanteerd. • De woorden/zinnen zijn compleet en goed geschreven. • Het verhaal ziet er verzorgd uit.
90 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Alle stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • Elk teamlid had evenveel aandeel bij de invulling van de verhaalkaart. • Er is een duidelijk begin en een eind. • Er is een probleem en een oplossing bedacht. • Ieder teamlid had evenveel aandeel in het opschrijven van het verhaal. • Er zijn signaalwoorden gebruikt. • Interpunctie is veelal op de juiste manier gehanteerd. • De meeste woorden/zinnen zijn compleet en goed geschreven. • Het verhaal ziet er verzorgd uit.
80 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Alle stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • Elk teamlid had ongeveer evenveel aandeel bij de invulling van de verhaalkaart. • Er is een begin en een eind. • Ieder teamlid had evenveel aandeel in het opschrijven van het verhaal. • Interpunctie is veelal op de juiste manier gehanteerd. • De meeste woorden/zinnen zijn compleet en goed geschreven. • Het verhaal ziet er verzorgd uit.

LES 11-15

Punten bij opdrachten bij de woorden van de week (woordenboek)	
Opdracht 1	Per woord:
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Het antwoord is correct • Het antwoord is compleet (met herhaling van het woord) <p>Voorbeeld: Eigengereid betekent eigenwijs, door gewoonte dingen doen zoals je zelf wil, niet luisterend naar goede raad.</p>
9 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Het antwoord is correct • Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord) <p>Voorbeeld: Eigenwijs, door gewoonte dingen doen zoals je zelf wil, niet luisterend naar goede raad.</p>
8 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Het antwoord is correct • Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis) <p>Voorbeeld: Eigenwijs</p>
Opdracht 2	Synoniemen (100 punten in totaal)
	<p>Betekenis wemelen: Heel veel mensen/dieren die door elkaar heen bewegen.</p> <p>Betekenis krioelen: In grote aantallen willekeurig door elkaar heen bewegen.</p> <p>Wemelen en krioelen zijn synoniemen.</p>
Opdracht 3	Per woord in het teamwoordenboek (max. 120 punten in totaal)
20 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit • De betekenis is goed en duidelijk omschreven • Het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
15 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit. • De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden

10 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit óf de betekenis is goed en duidelijk omschreven en het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
5 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
Opdracht 4	Per teamwoordbon
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is compleet (met herhaling van het woord)
9 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord)
8 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis)

Antwoorden bij de teamvragen – Vraag & antwoord (max. 100 punten per opdracht)	
Opdracht 1	Benoem twee historische feiten, twee stukken tekst die fantasie zijn en een stukje tekst waarover jullie twijfelen (en waarom).
Historische feiten	<i>Voorbeelden:</i> <ul style="list-style-type: none"> In het noorden is een grote ijsvlakte. - blz. 163 Elke trend komt weer een keer terug. - blz. 183 Vroeger stikte het van de handelsschepen. – blz. 195 Columbus voer naar het Oosten en vond per ongeluk het westen. – blz. 195 Er leefden dodo's op Mauritius en deze stierven uit. – blz. 196 Dodo's werden walgvogels genoemd omdat ze niet lekker smaakten. – blz. 196
Stukken tekst die fantasie zijn	<i>Voorbeelden:</i> <ul style="list-style-type: none"> De Fin Jukka Hakkinen is van de wereld gevallen. - blz. 162 Het bordje met 'doodlopende weg' en het portret van Jukka staat vandaag de dag nog steeds in het noorden van Finland. – blz. 166 Niemand kan een boek van Adriaan Duffel lezen zonder na een paar regels in slaap te vallen. – blz. 169 t/m 172 De oom van Django heeft een tijdsmachine uitgevonden. – blz. 175 Adriaan Duffel schrijft mailtjes met Django uit de toekomst. - blz. 174 t/m 191 De laatste dodo werd opgegeten door aangespoelde zeelieden. – blz. 197 t/m 199
Twijfel	<i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i>

Antwoorden bij de teamvragen – Verhelderen (max. 100 punten)	
Opdracht 2	Leg in eigen woorden uit wat de schrijver bedoelt met: 'Wie niet waagt, die niet valt.'
<i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i> <i>Voorbeeld:</i> - Als Jukka het niet gewaagd/geprobeerd had om over het randje te kijken, was hij nooit gevallen. - "'Waarom moet je dat (het randje van de wereld, red.) zo nodig zien?' vroeg zijn oude buurman. "Omdat ik nieuwsgierig ben.'" – blz. 163 - "'O, die arme vent. Hij is uitgegleden en van de wereld gevallen!'" – blz. 165 - "'Dat het een doodlopende weg is.'" – blz. 166 Het spreekwoord is eigenlijk: Wie niet waagt, die niet wint. Betekenis: Niemand die nooit eens een risico durft te nemen, zal nooit iets bijzonders bereiken, zal nooit iets extra's in zijn bezit krijgen.	

Antwoorden bij de teamvragen – Vraag & antwoord (max. 100 punten per opdracht)	
Opdracht 3	Lees de discussie van het Onderzoekersteam over het mailen met de toekomst en bepaal of jullie het eens zijn met Noor of met Mees.
Antwoord	<i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i> Voorbeeld van tips aan het Onderzoekersteam: - Mees moet zijn teamgenoten uit laten praten (luister actief).

	<p>- Sem mag meer inbreng hebben en zijn teamleden kunnen hem wat meer vragen (iedereen doet mee en leg je idee uit en stel vragen).</p> <p>Voorbeeld van tops aan het Onderzoekersteam:</p> <p>- Arif vraagt door (leg je idee uit en stel vragen).</p> <p>- Mees en Noor leggen uit waarom ze iets vinden (leg je idee uit en stel vragen).</p>
--	---

Antwoorden bij de teamvragen – Voorspellen (max. 100 punten per vraag)	
Opdracht 4 (voor het lezen van blz. 186)	Voorspel hoe het verhaal van Adriaan Duffel verder zal gaan.
Antwoord	<p>Ter beoordeling van de leerkracht.</p> <p>Voorbeeld van aanwijzingen:</p> <p>- Adriaan weet de titel van zijn meesterwerk nog niet: 'Ineens realiseerde Adriaan...' t/m '... over zou gaan.' - blz. 185</p> <p>- Adriaan kan mailen met de toekomst en kan gewoon vragen waar het boek over gaat: 'Wat is trouwens...' t/m '... alvast kunnen sturen?'. – blz. 185</p>
Opdracht 5 (voor het lezen van blz. 194)	Voorspel wat er gaat gebeuren met de bemanning van Albatros.
	<p>Ter beoordeling van de leerkracht.</p> <p>Voorbeeld van aanwijzingen:</p> <p>- Op de afbeelding zien we de bemanning. - blz. 194</p> <p>- Op de afbeeldingen staat een persoon met een luipaardprintshirt aan en een tanden/kralenketting om zijn nek en daarnaast een man/vrouw met lang haar en een kostuum aan. – blz. 195</p> <p>- Op bladzijde 197 zien we een afbeelding met een vogel (Dodo) erop en twee eieren, waarvan uit één ei een botje steekt. - blz. 197</p> <p>- Aan het eind van het hoofdstuk lezen we de uitdrukking 'Na de laatste komt er nooit meer een eerste' - blz. 201</p>

Antwoorden bij de teamvragen – Vraag & antwoord (max. 100 punten per opdracht)	
Opdracht 6	Leg uit waarom de schrijver het verhaal van Teun en Bartos op bladzijde 202 verder schrijft.
Antwoord	<p><i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i></p> <p>Voorbeeld van een mening:</p> <p>- De schrijver wil de lezer laten nadenken en aanzetten tot het doen van een voorspelling.</p> <p>- De schrijver doet dit om de lezer nieuwsgierig te laten zijn. Tijdens het lezen van de andere verhalen blijf je je afvragen hoe het afloopt met Teun en Bartos.</p>

Antwoorden bij de schrijfoopdracht (max. 100 punten per opdracht)	
100 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Alle stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • Er is geconstateerd wat het interview bijzonder maakt. • Elk teamlid had evenveel aandeel in het verzinnen van de vragen. • Er zijn tenminste zes originele vragen bedacht. • Bij de zes vragen zijn originele antwoorden bedacht. • Er is rekening gehouden met wat de schrijvers zouden kunnen antwoorden. • Elk teamlid had evenveel aandeel in het opschrijven van het interview. • Er zijn verdiepende vragen aan elkaar gesteld om het interview nog beter te maken. • Interpunctie is op de juiste manier gehanteerd. • De woorden/zinnen zijn compleet en goed geschreven. • Het interview ziet er verzorgd uit.
90 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Alle stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • Er is geconstateerd wat het interview bijzonder maakt. • Elk teamlid had evenveel aandeel in het verzinnen van de vragen. • Er zijn tenminste zes originele vragen bedacht. • Bij de zes vragen zijn antwoorden bedacht.

	<ul style="list-style-type: none"> • Elk teamlid had evenveel aandeel in het opschrijven van het interview. • Interpunctie is op de juiste manier gehanteerd. • De woorden/zinnen zijn compleet en goed geschreven. • Het interview ziet er verzorgd uit.
80 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De meeste stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • Elk teamlid had evenveel aandeel in het verzinnen van de vragen. • Er zijn tenminste zes vragen bedacht. • Bij de zes vragen zijn antwoorden bedacht. • Elk teamlid had evenveel aandeel in het opschrijven van het interview. • Interpunctie is veelal op de juiste manier gehanteerd. • De meeste woorden/zinnen zijn compleet en goed geschreven. • Het interview ziet er verzorgd uit.

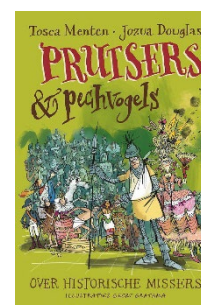

Antwoorden toetsen
Les 1-15

ANTWOORDEN TOETS LES 4

'Prutsers en pechvogels' – Tosca Menten en Jozua Douglas

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4, 5	20	100
Woordenschat	6, 7, 8, 9, 10	20	100
Totaal			200

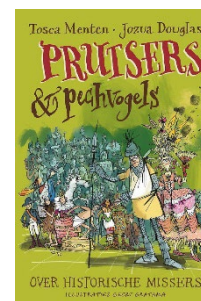

BL	1	D
	2	A
	3	C
	4	Haar vader is op haar kamer geweest, hij heeft de schetsen bekeken en is naar de markt geweest om pauwenveren te halen.
	5	De haren zagen er niet mooi uit.
WS	6	Ter beoordeling van de leerkracht.
	7	Ter beoordeling van de leerkracht.
	8	Ter beoordeling van de leerkracht.
	9	C
	10	C

ANTWOORDEN TOETS LES 9

'Prutsers en pechvogels' – Tosca Menten en Jozua Douglas

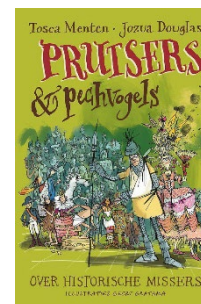
	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4, 5	20	100
Woordenschat	6, 7, 8, 9, 10	20	100
Totaal			200

BL	1	D
	2	D
	3	A
	4	Nicolaas is steeds in de war en het duurt lang voordat hij het verhaal goed kan vertellen.
	5	Ter beoordeling van de leerkracht. Hij 'overleeft' mensen die hij lief heeft. Misschien heeft hij alles al wel gezien en gehoord.
WS	6	Ter beoordeling van de leerkracht.
	7	Ter beoordeling van de leerkracht.
	8	Ter beoordeling van de leerkracht.
	9	A
	10	C

ANTWOORDEN TOETS LES 14

'Prutsers en pechvogels' – Tosca Menten en Jozua Douglas

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4, 5	20	100
Woordenschat	6, 7, 8, 9, 10	20	100
Totaal			200

BL	1	A
	2	A
	3	C
	4	Functie 1, Teun vertelt aan Floris dat hij <u>in</u> een ton gezeten heeft. Ook vergelijkt hij een ton met een tobbe (bladzijde 216).
	5	Bartus wil ontsnappen, op bladzijde 209 staat: 'Vluchten...' '...We moeten hier weg.' '...Misschien kunnen we uit het raam in de gracht springen.'
WS	6	Ter beoordeling van de leerkracht.
	7	Ter beoordeling van de leerkracht.
	8	Ter beoordeling van de leerkracht.
	9	A
	10	A

Disclaimer

De inhoud van deze leerkrachthandleiding is het werk van Success for All - Nederland medewerkers van het GION, Rijksuniversiteit Groningen. De inhoud hiervan is vertrouwelijk en mag alleen gebruikt worden door scholen die toestemming hebben vanuit Success for All - Nederland om met het programma te werken.
